

Naročnina mesečno 18 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate, Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izdaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in sprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese 18 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti: 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto.

SLOVENE

Bollettino No 883

Violenti attacchi nemici stroncati

104 carri armati avversari distrutti — 21 velivoli inglesi abbattuti

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica: Sul fronte egiziano rinnovati violenti attacchi nemici appoggiati da mezzi blindati, sono falliti, il numero dei carri armati avversari distrutti è salito a 104.

Formazioni aeree italiane e germaniche hanno condotto azioni di bombardamento e di mitragliamento su accampamenti e depositi delle retrovie britanniche; in duelli aerei quattordici apparecchi venivano abbattuti dalla caccia dell'Asse.

Un tentativo nemico di sbarco a tergo delle nostre linee nella zona di Marsa Matruh è stato frustrato dal pronto intervento di velivoli

d'assalto che costringevano le numerose motorizzate cariche di truppe a desistere dall'azione e ad invertire la rotta; una delle imbarcazioni centrate da bombe saltava in aria.

Un nostro sommergibile non è rientrato alla base.

Parte dell'aquipaggio risulta catturato. Le famiglie sono state informate.

Nel cielo di Malta tre »Spitfire«, che tentavano di intercettare nostri bombardieri, precipitarono in mare colpiti dai cacciatori di scorta.

In azioni aeree nello scacchiere Mediterraneo quattro aerei britannici sono stati abbattuti dall'aviazione germanica.

Vojno poročilo št. 883

Siloviti sovražni napadi strti

104 angleški tanki uničeni — Sestreljenih je bilo 21 angleških letal

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

Na egiptovskem bojišču so propadli pomembni sovražni napadi, podprti z oklepnimi sredstvi. Število uničenih nasprotnih tankov je poskočilo na 104.

Italijanske in nemške letalske skupine so bombardirale in obstreljevale zbirališča in skladišča v angleškem zaledju. Oso letalstvo je v zračnih dvobojih sestrelilo 14 strojev.

Sovražni izkreevalni poskus za našimi bojnimi črtami v območju Marsa Matruh so s takojšnjim nastopom preprečila napadalna letala, ki so prisilila številne motorne barke, naložene s četami, k opustitvi svoje akcije in k begu. Ena ladja je bila zadeta z bombami in je zletela v zrak.

Ena naša podmornica se ni vrnila v oporišče. Del posadke je bil zajet, Redbne članov so bile obveščene.

Lovci v spremstvu naših bombnikov so nad Malto zadeli tri »Spitfire«e, ki so skušali prestopiti naše bombnike, tako da so treščili v morje.

Na sredozemskem bojišču je nemško letalstvo v bojih sestrelilo 4 angleška letala.

Rim, 26. okt. AS: Letalski dopisnik agencije Reuter poroča, da je angleško letalstvo zadnji teden izgubilo na Malti in na Bliznjem vzhodu 40 strojev. V Evropi je izgubilo 11 letal in tri ameriške »leteče trdnjave«.

Milan, 26. okt. AS: Minister za javna dela je včeraj v družbi prefekta in uradnikov svojega mi-

nistrstva obiskal dele, prizadete pri sovražnem napadu ter je dal navodila za popravila dela.

Milan, 26. oktobra. AS: Popolo d'Italia piše, da sta Malta in Gibraltar, ki ju napada italijansko letalstvo, popolnoma vojaški oporišči in sta zato močno branjeni. Angleški letalci pa si iščejo mnogo lažje cilje, brez ozira, če bodo njihove žrtve žene, otroci ali starčki. List ostro bica sovražne napade na vojaške bolnišnice v Afriki, zaradi katerih zaslužijo Anglosasi globok prezir. List predlaga, naj se ostanki sestreljenih sovražnih letal postavijo na javne prostore, kakor so včasih delali z obešenimi zločinci.

Tajnik Stranke v Genovi

Genova, 26. oktobra AS: Včeraj zjutraj je prispel v Genovo Tajnik Stranke ter je obiskal ranjence in pri bombardiranju prizadete kraje, zanimajo se za očiščevalna dela ter za pomoč ponesrečencem. V zgodnjih popoldanskih urah je odpotoval iz mesta.

Podtajnik Stranke v Milanu

Milano, 26. oktobra. AS. Podtajnik Stranke Ravasio, ki je prispel v soboto ponoči iz Genove, je takoj odšel pogledat kraje, ki jih je prizadejal sovražnikov letalski napad. Obiskal pa je tudi ranjence, ki so bili nameščeni v razne vojaške bolnišnice in imel za vsakega prijateljsko tolažilno besedo. Zvečer je zapustil Milano.

Kaj je storil Duce za delavce

Berlin, 26. oktobra. AS. Tukajšnji tisk po sveča posebne članke 20letnice Pohoda na Rim. List maršala Göringa »Essener Nationalzeitung« govori v svojem uvodniku o socialnih stvaritvah fašizma. Treba se je zavedati, piše list, kakšen je bil v Italiji položaj pred prihodom fašizma. Različne takratne vlade niso skrbele za dobrobit delavcev in za mnogo sedanjih socialnih ukrepov se ni vedelo. Liberalna država se po svojem bistvu ni brigala za delavca in intelektualci se niso bavili s socialnimi vprašanji. Delavec je bil vedno bolj neizobražen ter je tako postal zrel za marksistično-judovski nauk o razredni borbi. Demokratska vlada je pesivno gledala na ta razvoj ter je gledala v delavcu nemiren element. Italijanski delavec pa je bil obratno stoishtotno naroden. Domovini

je dajal sinove ter ji je oslal zvest tudi takrat, ko je delal v tujini. Italijan se v nasprotju s drugimi tujimi delavci nikdar ni potujčil. Rad je delal in štedil ter je vedno mislil na prejšnji ali kasnejši povratek v domovino. S takim delovnim in razumnim ter z narodnim duhom napolnjenim delavcem je Mussolinijev duh lahko delal zgodovino. Mussolini je res razumel, da je treba nadomestiti razredno borbo s sodelovanjem vseh. Izhajajo iz tega načela je s korporativno državo rešil vsa važnejša socialna vprašanja. Delovna karta, delo za materinstvo, za otroka in Dopolavoro je skupek vseh socialnih ukrepov, vsebujejo veličanska urceničenja, ki nimajo primere v nobeni drugi državi na svetu.

Moč italijanske vojne mornarice

Rim, 26. okt. AS: Italijanski tisk objavlja seznani italijanske mornarice, ki je od začetka vojne v vojni službi in ima vsega 835 ladij s skupno 701.110 tonami ter obsega 8 oklepnic, 8 težkih križark, 26 lahkih križark, 760 torpedovcev in 733 podmornic. Pomorska moč na ni vsebovana le v številu ladij, marveč tudi v številu oporišč in zato je italijanska vlada pripravila novo mornarico in

je organizirala ter opremila številna oporišča po načelih najmodernejše tehnike. Pomorske akademije, kraljevske šole za vzgojo pomorščakov so pomnožile število tečajev in povečale zgradbe in delavnice za štirikrat večje število gojencev. Sedanja italijanska mornarica po svoji pripravljenosti visoko dosega svojo nalogo, kar vsak dan dokazuje v Sredozemlju ter v svetovnih morjih.

Zmotne napovedi pri nasprotnikih Nemčije

Berlin, 26. oktobra. s. V vrsti člankov, ki jih je za uradno agencijo narodnosocialistične stranke napisal načelnik nemškega tiska dr. Dietrich, se piše obširno bavi z današnjimi vojaškimi in gospodarskimi nalozami. Najprej je ugotovil, da so Nemčija in njeni zavezniki demokratski boljševski zvezi zadali kar naihujše udarce z osvojitvijo zelo prostornih ozemelj, o njihovi sili pa dajejo nepobitne dokaze bojišča na treh celinah. Naši nasprotniki pa, tako nadaljuje članek, ne marajo upoštevati stvarnih dejstev, marveč se dajo mamiti po presenetljivih utvarah, katerih bistvena osnova je obsežna v znanem Churchillovem reku: »Vsak angleški poraz je nov korak na poti k zmagi.« S takimi mamili se jim je posrečilo ustvariti posebno duševno razpoloženje, da potem lahko z najboljšimi smešnimi številkami, najboljšimi spačenimi trditvami in nesmiselnimi napovedmi hranijo nezavedno lahkovernost angleških in ameriških množic. S takim sredstvom skuša sovražna propaganda ustvariti neko posebno duševno razpoloženje tudi v našem taboru. A vsak poskus je vselej spodletel. Deistva sama so odprla oči tudi najbolj preprostim glavam. Prav zato narodni trojne zveze in njihovi zavezniki nikdar niso vzeli resno, kar je demokratska boljševska

propaganda trobentala, zlasti ne astronomskih števil ameriške vojne izdelave.

Načelnik nemškega tiska se nato bavi z zmedenimi zamisleki, ki so značilni za ameriško in angleško strategijo. Tem zmedenim zamislekom pa sile trojne zveze postavljajo nasproti resnično velemuske, žive, dinamične in revolucionarne ideje. Samo po njih lahko razlagamo stalne uspehe, ki so se nasmehljali njihovemu orožju. Nasprotnikovi načrti se opirajo na docela zmotne postavke: zlasti na že tolikokrat pobito prepričanje o angleškem gospodstvu na morjih ter o ameriški industrijski sili, ki da bosta odločala.

Vrnitev diplomatov iz Braziliije

Lisbona, 26. oktobra AS: Brazilski parnika »Cuyaba« in »Bage« sta pripeljala v Evropo italijanske, nemške in madžarske diplomate ter druge osne državljane iz Braziliije v Evropo, naložila pa sta brazilске diplomate in druge državljane, ki so se iz Evrope vrnili domov. S tem so bile prekinjene vse pomorske zveze med Brazilijo in evropsko celino.

Lepe proslave 20 letnice Pohoda na Rim

V Kraljevini in v tujini je italijansko ljudstvo z nezlomljivo vero v zmago svečano proslavljalo dvajsetletnico Pohoda na Rim

Rim, 26. oktobra. AS. Govorniki, ki jih je določila stranka, so po vseh glavnih mestih slavili dvajsetletnico pohoda na Rim. Slavili so velikanska dela, dogodke, ki so že prešli v zgodovino, neveljive pridobitve na vseh področjih, zlasti na socialnem, zakaj fašizem je revolucija, slavili so ojačenje vseh bistvenih čimilev prepovedi, reda in discipline, zlasti pa so poudarjali dvig ljudstva za pravično raven duhovnega in tvarnega življenja. Fašizem je bil v svetu prva vladavina, ki je dejansko šla med ljudstvo, ko je izvajala socialno politiko, ki ni temeljila na prividih, temveč na obsežnih programih, katere so vedno ostvarjali za večji blagor skupnosti in v območju narodnih možnosti.

V Rimu je proslava dvajsetletnice potekala v priročnih 30.000 ljudi, ki so se nagnetli na trgu pred fašističkim domom. Zbrane so bile vse politične, strokovne in bojovniške organizacije iz prestolnice z bleščočim vencem okroženih in odsekovih praporov. Mogočne so bile tudi vrste organizacij, odvisnih od stranke, na čelu katerih so bili oboroženi oddelki GIL-a. Obred je dobil navdušeno resen slovesni vojaški značaj in so se udeležili prefekt, zvezni tajnik, rimski podguverner, zastopniki oboroženih sil ter zelo številna skupina rezervnih častnikov. Po posvetitvi kapelice in blagoslovitvi dvorane, ki nosi ime Arnalda Mussolinija, je Zvezni tajnik izvedel fašistiški obred na čast slavnim padlim. Nato je od stranke določeni govorniki, nosilec zlate kolajne Karel Borassi, imel slavnostni govor, v katerem je povečeval duhovne nagibe revolucije črnih straj. Govor je vzbudil navdušeno in dolgo odobravanje ter veliko manifestacijo vere in vdanoosti do Duceja.

V Napoliju je proslava bila v gledališču San Carlo, kjer je Duce pred dvajsetimi leti na predvečer pohoda na Rim imel svoj zgodovinski govor. Navzoči so bili zastopniki civilnih in vojaških oblasti ter dostojanstveniki stranke. Ko se je prikazal minister za zamenjavo in valute v spremstvu prefekta in zveznega tajnika, so dolgo vzklkali fašizmu in Duceju. Minister je potem poveljeval načela revolucije, ki so Italiji dala državo, idejo, nov socialni red, narodno zavest in ponos. Omenil je moralne, politične in gospodarske razloge za vojno, ki jo Italija bide z zavezniško Nemčijo in ki bo po politični vzajemnosti z novim redom rodila novo Evropo. Zahteval je za bojovniške fašije pravico, da so prvi dvignili zastavo sunka proti boljševizmu in proti njegovim zlaganim naukom. Poudaril je, da je boljševiški hidri, ki jo tolčejo nepremagljive vojske Osi in drugih zaveznikov, usoda že pisana. Končal je z zatrdilom, da mora Sredozemlje biti italijansko v najstrožjem in najbolj rimskem pomenu besede, zakaj Italija ne mara deliti oblasti nad njim z nikomer. Vojna, ki jo bide Italija za dosego tega najvišjega cilja, je zatrdno in z računsko gotovostjo lahko samo zmagovita. Vneseni govor ministra Ricciardija je sprožil dolgo in navdušeno manifestacijo vere v Duceja.

V Milanu je zibelka prvega fašija praznovala dvajsetletnico pohoda na Rim na dan po dveh sovražnikovih letalskih napadih in to z verskimi in vojaškimi obredi. Milan je obnovil svojo gorečo vero v Duceja in trdno prepričanje o zmagi. V vojašnici 24. legije »Carocci« so izročili prapore akcijskih oddelkov milice, ki s svojimi strnjnimi oddelki, preskušeni na vse strani, neukrotljivo napreduje proti ciljem, ki jih je zastavil Duce. Poveljnik milice general Galbiati je prišel tja v spremstvu poveljnika 3. okrožja črnih straj.

Sprejeli so ga podtajnik stranke Ravasio, prefekt, zvezni tajnik, vse vojaške in civilne oblasti.

Nato je general Galbiati šel na trg Scalo, kjer so bili razporejeni oboroženi bataljoni milice, oddelki vojske ter mladinskih predvojaških organizacij. Pregledal je te oddelke in vzbudil pri gosti množici dopolavoristov, z zastavami in prapori postavljenimi za oboroženimi oddelki, navdušeno vzklake za Duceja. Nato je v gledališču Scala imel slavnostni govor v priročnih močnih zastopstev sansepoleristov, vojnih ranjencev in po-habljenec, skvadristov, voditeljev narodnosocialističnih organizacij in nemškega generalnega konzula. Dejal je, da je Duce s svojim velikim sreem navzoč pri milanski proslavi. Povzdignil je misel k črnim strajcam, ki se bore na vseh bojiščih in izpričujejo, da je fašistiška revolucija vedno bolj na pohodu, usmerjena v dosego tiste socialne pravice, ki jo bo zmaga končno utrdila. Dve desetletji sta pretekli od tistega prevratnega oktobra, ko so bile za zmeraj prekučene ločine in skupine, ki so Italijo spreminjale v zmogočo zamislil in stremeljenj. Pot, prehojena v dveh desetletjih, je veličastna. Fašistiška država je dosegla cilje in odprla obzorja, za katerimi so nekdo italijanski delavci zastojni stremili in so bili prisljeni sprejemati grenki tuji kruh. Najvažnejše razdobje revolucije je zdaj vojna. To življenjsko razdobje je najvišja preskušnja za italijansko ljudstvo. Zanj ljudstvo ne šteti z napori in s prizadevanji, ker ima neukrotljivo vero. Prav to vero je milansko ljudstvo pokazalo včeraj med sovražnikovimi napadi. Sovražnik zastojni misli, da bo mogel uničiti moralno silo italijanskega ljudstva. Ljudstvo kaže ob vsaki priliki vdanost do Duceja, vero v lastno delo in pripranje o zmagi. Mogočna manifestacija za Duceja je kronala govor načelnika glavnega stana milice. Višek manifestacije je bil v petju »Giovinezze«. Zvezni tajnik je potem prebral poslanico milanskega ljudstva Duceju. V njej zibelka fašizma, ponosna in strnjena v studu nad zločinskimi sovražnikovimi napadom dviga svojo misel k padlim, poveljujoč dvajsetletnico pohoda na Rim, bolj ko kdaj poslušala Ducejeva zapovedim. Strastno vzklakanje Duceju se je obnovilo z viso silo, ko se je na gledališkem balkonu z zastopniki oblasti prikazal zvezni tajnik in v najgloblem prepričanju vzklakil: »Zmaga je naša!«

Sofija, 26. okt. AS: Italijani v Sofiji so danes navdušeno praznovali 20letnico fašistiške revolucije in 20letnico ustanovitve fašija v Sofiji. Vse organizacije so zbrane v Italijanskem domu poslušale predavanje inšpektorja fašijev v Bolgariji o obširnem delovanju sofijskega fašija, ki je prišlo zlasti do izraza v podporah za borec in manj premožne družine. Italijanski konzul je nato v zgodovinskem govoru pohvalil rodoljubje in disciplino Italijanov, živečih v Bolgariji. Zborovanje se je končalo z navdušenimi vzklaki Kralju in Cesarju ter slavnim Oboroženim Silam fašistične Italije. Zborovanja se je udeležil tudi narodnosocialistični voditelj v Sofiji ter poveljnik bolgarske mladinske organizacije »Branik«.

München, 26. oktobra. AS: Proslava dvajsete obletnice Pohoda na Rim je bila vsa v duhu tesnega italijanskemškega prijateljstva. Bila je v slavi dvoran pivovarne »Hofbräu«, kjer je govoril Hitler prvim narodnim socialistom. Na proslavi je govoril bavarski gauleiter; primerjal je fašizem in narodni socializem ter poveljeval italijansko nemško bratstvo na bojiščih. Italijanski generalni konzul Petrucci je obrazložil zgodovinske vzroke za nastanek fašizma. Proslave so se udeležili tudi zastopniki Španije, Madžarske, Hrvaške ter številne osebnosti narodnosocialistične stranke ter nemških oboroženih sil.

Pomembna zmaga pri Novorosijsku

Novi hišni bloki zavzeti v Stalingradu — 27 sovražnih letal sestreljenih

Hitlerjev glavni stan, 26. oktobra. s. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Jugovzhodno od Novorosijska so bila v naskoku zavzeta žilavo branjena sovjetska oporišča. Nemške planinske čete so v trdovratnih borbah zavzele nadaljnje gorske postojanke severovzhodno od Tuapseja. Rusilna letala so v nizkih poletih napadala sovražne postojanke. Hrvatski lovci so sestrelili pri tem šest boljševiških letal. Na tem bojišču se je izjavilo več sovražnih krajevnih protinapadov in sunkov s hudimi izgubami sovražnika. Neka skupina sovražnih sil je bila razkrojena.

V Stalingradu so uničili napadalni oddelki sovražnikova odprna gnezda in zavzeli več novih hišnih blokov. Severno od mesta je bil napad prenešen v nadaljnje predmestje. Razbremenili sovražni napadi z južne in severne smeri so se zrušili deloma v borbah od moža do moža brez izjeme. Oddelki bojnih letal so v zaporednih valovih držali sovražnika. Nemški lovci so v teh borbah pri enem lastnem izgubljenem letalu sestrelili 27 sovražnih letal.

Naše čete so onemogočile na donskem bojišču sovražnikove poizkuse za prekoračenje reke.

Na srednjem in severnem odseku vzhodnega bojišča obojestransko delovanje napadalnih oddelkov. Nemski in romunski bojni letalci so podnevi in ponoči obstreljevali sovražnikove doroze na železnih in cestah.

Težko topništvo kopne vojske je doseglo v petrograjskem zalivu zadetke na sovjetski trgovski ladji »Maratus«. Opaziti je bilo eksplozije in požare.

V Egiptu je utrpel sovražnik pri tem, ko je bil povsod uspešno ubranjen veliki angleški napad povsod najtežje izgube. Dosedaj poročajo o 104 uničenih oklepnih vozilih. Borbe trajajo dalje.

Napadi nemškega in italijanskega letalstva so bili podnevi in ponoči usmerjeni na sovražnikove motorizirane enice. Rusilna letala tipa Messerschmidt so sestrelila 4 sovražne bombnike. Sovražnikov poizkus za izkrcanje v noči od 23. na 24. oktobra okrog Marsa Matruh je naglo posrdoavanje bojnih letal preprečilo že na morju.

Ladka nemška bojna letala so bombardirala z dobrim učinkom naprave na letališčih na trdnjaskem otoku Malti. Tudi na angleški južni obali so druga nemška bojna letala včeraj uspešno napadala za vojno važne naprave na raznih krajih.

Berlin, 26. oktobra AS: Včerajšnje nemško vojno poročilo je objavilo zasedbo novih gorskih grebenov v zahodnem Kavkazu. Po zavzetju stalingrajskih jeklarn »Rdeči oktobere« je bila zavzeta tovarna »Spartakovac«. Na donskem bojišču so romunske čete odbile razne sovjetske napade. 22. oktobra je bilo v združenem nastopu italijanskih in nemških pomorskih enic v Oneskem jezeru uničenih mnogo boljševiških naprav ter prijetih mnogo ujetnikov. Nad zasedenim ozemljem je bilo sestreljenih 11 angleških letal, ki so napadla zasedene zahodne pokrajine ter so skušala prodrati proti Italiji.

Berlin, 26. oktobra AS: Včerajšnji nemški listi popisujejo velik pomen nemškega podmorskega orožja, ki je zopet hudo zadelo angleško plovbo. 16 sovražnih ladij s 104.000 tonami je bilo potopljenih navzile slabim vremenskim razmeram, kajti po vseh morjih so zdaj nevihte. Poleg tega pa listi poudarjajo veličanski obseg operacijskega radija, v katerem so nemške podmornice dosegle te zmage. Ose podmornice delujejo s polnim uspehom od Kapstadta do Ledenegega morja.

Slovesna proslava obletnice Pohoda na Rim v Ljubljani

Ljubljana je praznovala svojo drugo obletnico Pohoda na Rim
Obletnica je za Italijane tudi 20 letnica

Ljubljana, 25. oktobra.

Zjutraj je bila odkrita na sedežu Zveze borbenih fašistov z dostojno svečanostjo spominska plošča, ki spominja na žrtvovanje sedmih padlih po komunistični roki na tej zemlji, ki je malo časa sem italijanska. Sledila je služba božja na prostem, ki se je zaključila z molitvijo za Kralja-Cesarja.

Navzoči so bili Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino Eksk. Grazioli, Eksk. Robotti, poveljnik XI. armadnega zbora, župan general Rupnik, general Montagna, vodja nemškega konzulata Liesenberg s predstavniki narodno-socialistične stranke Grubisom, Hengerejem in Rauscherjem, nadalje konzul Neodvisne Hrvaške Države in drugi predstavniki oblasti. Prvošoj je bil oddelek oboroženih fašistov. Zvezni tajnik je po odkritju spominske plošče velel poklonitev padlim fašističnim tovaršem. Visoki komisar je zatem položil lavorjev venec.

Takoj potem se je podal Zvezni tajnik v spremstvu dveh članov direktorija na sedež poveljstva Armadnega zbora, da sporoči pozdrav Crnih araj Ljubljanske pokrajine vrlim bojevnikom, ki se na tej zemlji borijo proti komunističnemu sovražniku. Sprejel ga je šef generalnega štaba polkovnik Gallo z drugimi častniki, pridelenimi poveljstvu.

Po govoru Zveznega tajnika, ki je prebral poslanico v imenu Crnih araj operativnim četam, je izrekel Eksk. Robotti besede obetne obdobja, ki so na tej zemlji borijo proti komunističnemu sovražniku. Sprejel ga je šef generalnega štaba polkovnik Gallo z drugimi častniki, pridelenimi poveljstvu.

Spomnil se je tudi duha vrlim bojevnikov, ko ponosno prenašajo vsak dan vse žrtve z italijanske zavestjo in ki zro k podobi Kralja-Cesarja ter Duceju kakor k simboloma najvišjega domovinskega idealizma.

Zatem se je podal Zvezni tajnik v spremstvu članov zveznega direktorija na pokopališče, kjer je položil venec na čast padlim v sedanji vojni. Vojaške časti je izkazal oddelek oboroženih fašistov.

Ob 10 je izročil Visoki komisar v telovadnici GILL-a v navzočnosti predstavnikov drugih oblasti mladim organiziranim ustanovne nagrade društva »Dante Alighieri« za mlade Slovence, ki so bili najboljšje kvalificirani v tečajih italijanskega jezika.

Ob tej priliki je naslovil Eksk. Grazioli za mlade organizirane besed priznanja za njihovo dobro voljo učenja italijanščine ter jim je predložil, da je dejstvo, da so spontano in kot prvi pristopili k organizaciji GILL-a znak posebne časti, saj se bodo lahko eklicevali v bodočih letih na to svojo prednost. Z manifestacijo navdušenja so bile pozdravljene besede Visokega komisarja, ki je v spremstvu drugih odličnikov zapustil dvorano, dočim je mladina vzklikala Duceju. V isti dvorani

GILL-a je zatem tovariš lezli od Zveznega poveljstva proslavljal za organiziranje 20. obletnice fašistične revolucije.

Ob 11 je bila v gledališču Dopolavora Oboroženih Sil službena proslava zgodovinske 20. letnice, ki so ji prisostvovali vsi predstavniki oblasti.

Zvezni tajnik je naslovil na navzoče fašiste besede zvestobe in ponosa, da se lahko proslavlja 20. letnica revolucije v tej zemlji, ki je bila po italijanskem orožju odrešena k novemu življenju. Poudarjal je razen tega, da je znak posebnega ponosa od strani onih, ki so v službi imperialne fašistične domovine, če uživajo prednost živeti v pokrajini, kjer se vrši borba proti najostrejšemu sovražniku fašizma.

Ob zori tretjega desetletja prisegajo ljubljanski fašisti, »kako je zadrževal Zvezni tajnik, da bodo vedno bolj zvesti revoluciji ter da se bodo z zgledom pokazali vredne privilegija, ki jim ga je naklonil Duce.«

Tovariš Umberto Cungi je zatem na povabilo Zveznega tajnika izrekel navzočim besede zvestobe ter jasno prikazal revolucionarno kontinuiteto fašizma, ki vznika na tej zemlji v Mussolinijevi imperialistični koncepciji.

Razpisane so se zvezni tajnik in člani Direktorija Zveze napotili, da posetijo odrede v njihovih bivoliščah, da jim izroče pozdrave in darove Stranke ob priliki Dvajsetletnice. Povsod so bili voditelji sprejeti z navdušenjem od vrlim vojakov, ki so izražali še enkrat Stranki navdušeno zahvalo ter vzklikali gotovosti končne zmage našega orožja.

Ne zmenimo se za sovražnike, četudi se nazivajo Anglija, Rusija ali Amerika, tem manj se za polaj partizanstva, ki bo odločilno zatrt po simbolih liktorske vzpostavitve romanske civilizacije. Pogledi privilegiranih Italijanov, ki se borijo na tej zemlji, morajo biti uprti k ciljem, ki jih je napovedal Duce z opozorilom na spomin na našestvo žrtve padlih, ki so se s plemenitim žrtvovanjem svoje krvi izkazale vredne, da sodelujejo pri dosegu zmagovitega smotra višje socialne pravičnosti.

Partizansko delo v Doberničju

Kakor marsikje drugod, tako so tudi pri nas partizani pokazali letos spomladi in začeli obljubljati doberničjski dolini pravi raj na zemlji. Komaj pa smo jih malo spoznali in okusili njihove dobrote, smo že videli, da je njihov raj le zemski raj in naša dolina je postala dolina solz. Če polje je njihovo število narasčalo, ker so prihajali od drugod novi partizani in zato so naši dolini rekli, da je »osvobodjena zemlja«. Po »osvobodil-

Razglas

Obletnica pohoda na Rim, v sredo 28. t. m. se bo praznovala s tem, da se na javnih poslopih izvešijo zastave. Osebe uradov bo opravljalo svojo službo po normalnem delovnem času.

Prebivalstvu Ljubljane!

V sredo 28. oktobra praznuje Italija dvajsetletnico pohoda na Rim. Javna poslopja bodo v mestu okrašena z zastavami od zore do mraka. Zato se poziva prebivalstvo mesta, da okraši svoje hiše ob tem zgodovinskem dogodku z obešenjem državnih zastav.

Prima linea št. 6

Tednik »Prima linea« prinaša v šesti številki pestro gradivo, med katerim je treba posebej omeniti na prvi strani članek, posvečen prvi obletnici ustanovitve bojevnikiških fašistov v Ljubljani in pozdrav Zveznega tajnika Crnim arajem v Ljubljanski pokrajini. Zanimiv je spominski članek, posvečen prvemu fašistu Corridoniju ob 27. letnici njegove smrti. Poučen je članek na tretji strani, ki obravnava veliki vpliv italijanske kulture na razvoj Ljubljane v prejšnjih stoletjih in to dokazuje z imeni italijanskih odličnih priseljencev, ki so živeli v naših krajih. Četrta stran je posvečena sodelovanju z bojevniki iz povdružje požrtvovalnost in delo akvadristov. Sledijo poročila o organizatornem življenju Stranke in njenih organizacij v Ljubljanski pokrajini. Kakor vedno, je tudi to pot tednik bogato ilustriran.

Proslava se je zaključila z manifestacijami toplega navdušenja ter vzklikanja Duceju, dočim je Visoki komisar velel pozdrav Velikostnemu Kralju in Cesarju ter Duceju. Zatem je vzkliknil salala zmagovitim, junaškim Osnim bojevnikom.

Ves dan so se skvadristi, bojevniki in fašisti menjavali v straži pri spominski plošči padlim, ki je bila zjutraj odkrita na sedežu Zveze fašistov.

nem ozemljec» so bili edini gospodarji oni in so začeli hitro gospodariti. Najprej po trgovinah, kjer so odpeljali vse blago, nato pa po kmetijah, kjer so pobrali živež, vino, kolesa, zovove. To jim še ni bilo zadosti. Spravili so se tudi na ljudi same. Najprej so odpeljali kaplana Jožeta Pečeta in neko dekle. Po en dan so ju zadrževali, nato pa so ju izpustili. Kmalu nato so odvedli v hoto tajnika Franceta Jeliča, dalje Feliksa Bestra iz Ljubljane in Anico Kaplan. Ti trije se niso več vrnili. Bilil so ustreljeni in še danes nihče ne ve, zakaj. 2. julija je prišel po trgovskem poslu iz Ljubljane v dolino g. Joško Egger. Nosil je pri sebi precejšno vsoto denarja. Tudi njega so prijeli partizani, ga mučili ves dan, 3. julija pa so ga ubili, njegov denar pa zaplenili. Pri trgovskih poslih sta rajnemu Eggerju pomagala tudi Just in France Udovč s Podlisa. Zato so partizani aretirali še ta dva in ju 5. julija odpeljali v taborišče Krmejek. Tam so ju imeli zastražene tri dni in najbrž ne bi odnesla glave, če ne bi taborišču grozila druga nevarnost. Izpustili so ju namreč z besedami: »Gorje vama, sedaj nimamo časa, da bi vaju zadrževali naprej, sovražnik je namreč že tik taborišča.«

Nad drugimi ljudmi so se znašli tako, da so pobirali davek in zagrozili vsem, ki niso hoteli z njimi v gozdove. Udovčeva družina pa le ni ušla žalostni usodi. 9. septembra je namreč na vse zgodaj pridrevlo osem partizanov s strojico. Obkolili so hišo, trije pa so vstopili v sobo. Kolovodja je zavpil: Roke kvišku! Nato pa vprašal, kje ima Franceta in hčerko Justa. Mati vsa zmedena zastoka in vpraša, kaj vendar hočejo, ko jim ni nihče nič napravil. Vodja jo nahruli, naj molči in naj pove, kje sta fant in dekle. Sin in hčerka sta takoj prišla, partizani so ju zvezali in nato brez besede odpeljali. Nato so pobrali v hiši obleko in denar, ki so ga našli in odgnali v gozd še očeta Franceta, ki so ga takoj ustrelili, hčerko pa so spustili. Še isto noč so napravili novo zverinstvo v vasi Roženteli. Požgali so dvema gospodarjema in zaklali štiri moške: Kojmčevega očeta in njegovega sina ter dva bližnja sosed. Seveda so tudi pokradli ves živež, denar in obleko in jokajočim ljudem zagrozili, da jih bodo vse poklali, če ne bodo sodelovali s partizani.

Vsa fara je trepetala, kaj bo. Pa so se vsi moški zgovorili in odšli v bližnjo faro Trebnje, kjer so si preskrbeli orožje in se vrnili spet domov zatrdno odločeni, da se bodo branili do zadnje kaplje krvi pred komunističnim nasilstvom, dokler ne bodo vsi partizani popolnoma uničeni.

sploh ne dotikajo. Predvsem se mi zdi škoda, da je tako važno poglavje o konjunktivi postavljeno prav tik na konec. Izkušnje uče, da je na koncu dela skoraj redno stiska za čas in se zato učitelj tako važni partiji, kot je konjunktiva, ne bo mogel izčrpano posvetiti. Enako se godi učiteljem francosčine pri Južničevih IV. vadnicah. Spričo sedanjih petih tedenskih ur italijanskega pouka je sicer večja verjetnost, da do takih težav ne pride. Sestavljalca bi se bila mogla nadalje morebiti le ogniti navajanje primerov z zaobeseni zaimki na str. 21, ko jih sistematično obravnava šele na str. 66; tudi je morda odveč primer hipotetične periode na str. 60 v II. izdelavi (in v 3. vaji na str. 61), ker se o pogojnih stavkih razpravlja šele na str. 101. Prav tam (tr. 101) pogrešam vsaj kratke omembe o slededici časov. Ujemanje preteklega deležnika v določenih primerih je obvezno v francosčini, ne predpisujejo ga pa vse italijanske slovnice, kakor je storila sestavljalca (str. 18). Škoda, da predlogi (str. 77-78) niso podani grafično enako pregledno, kakor skoraj vse druge partije. Naposled naj še omenim, da se mi zdi Carduccijsva pesem (Pianto antico, str. 100) kar pretežka za nižjo stopnjo.

Kljub tem pripombam pa se tudi drugi del Trdinove »Italijanske knjige« dostojno postavlja ob stran prvemu. Zlasti razredi nižje stopnje bodo ob njem uspešno nadaljevali lani začeti pouk italijanščine. Pa tudi samouki bodo s knjigama Silve Trdinove lahko nepriljeno utrjevali svoje znanje.

Pečjak: Pot k Bogu - molitvenik

Pri ljudski knjigarni je izšel za praznik Kristusa Kralja molitvenik Pot k Bogu, ki ga je sestavil dr. Gregorij Pečjak ter vsebuje molitve iz Pečjakovega velikega in priljubljenega molitveni-

Jožef Löbel

Povest o insulinu

Toda ali ni mar bliže domneval, da se bo čutil osleparjenega po ameriških raziskovalcih? Ti pošteni in plemeniti učenjaki, ki so pustili milijone v nemar, ki so svoje zdravilo, namesto da bise sami z njim okoriščali, podarili človeštvu in živé ostistihmal v kar največji tišini samo še znanosti? Hudobne in zamerljive besede o teh možeh iz ust vojega prijatelja bi Weller pač komaj požrl, ne da bi jih s poudarkom zavrnil. Prav to, da utegne priti do takega nesoglasja — zakaj, kje neki boš srečal nesrečnika, ki ne bi valil krivde za svojo nesrečo na druge? — prav to je bilo tisto, kar je dobremu »docu« kalilo veselje na polovinu.

Prava sreča, da se ni utegnil preveč ukvarjati s takimi mračnimi slutnjami. Ze med vojnjo po morju so bolj in bolj zbledeli spričo zmerom novih dojmov, znanj in dogodkov. Zlasti pa takrat, ko so srečno prepluli morje in se izkrcali v toli pričakovani Evropi na francoskih tleh, se je veljalo kar z vsem srečim in z vso dušo predati doživljem. Na bodoča neprijetna srečanja zdaj pač ni kazalo misliti!

Niti dr. Weller niti njegova žena nista bila nikoli prej v Parizu.

Z vnešto sta prihodnje jutro opravila predpisane krožne vožnje od znamenitosti do znamenitosti, in ves čas sta občutila osrečujočo zavest, da sta v središču najpopolnejše lepote, v žarišču okusa, miline in svetlobe.

Da se vozita hkratu tudi po središču dela, znanosti in raziskovanja, tega dr. Weller ni mogel svoji ženi kar tako neposredno pokazati. S prav posebnim poudarkom jo je pa opozoril na to, ko jo je vodil mimo Sorbonne, ob znamenitih klinikah in Pasteurjevem zavodu, mimo te »Meke za biologije«. In kakor bi mu bilo sojeno, da bi moral povsod, kjer koli se je ustavil, sprejeti zvezo z zgodovino sladkorne bolezni, je pripovedoval o skrivnostnem zapečatenem pisanju, ki ga je bil fiziolog profesor Glyen že leta 1905. izročil Biološkemu društvu. Takoj po odkritju insulina so to pisanje na učenjakovo željo odprli in na splošno začudenje našli v njem precej natanko popisano teorijo o insulinu.

Samo po sebi se razume, da so postali stiki z zgodovino sladkorne bolezni še tesnejši, ko sta prišla popotnika potlej v Strasbourg. Mrs. Wellerjeva je bila tu doma, za njenega moža je bilo pa to mesto tisti kraj, ki je določil pot njegovega zdravniškega in človeškega življenja. Pri vsakem koraku sta zakona srečala pomembne sence iz minilnih dni. Obiskala sta Naunym mali »gradič« in seveda tudi Minkowskega laboratorij. In ko sta stala na pokopališču ob grobih staršev gospe Wellerjeve, se je porodil zdravniku občutek skoraj grozljive zvestosti: ali ni bilo mar skrivnostno, da je mož, ki je tu pokopan, umrl za sladkorno boleznijo, da je bil sploh prvi človek, ki je ob njegovi smrtni postelji kasnejši specialist za diabetes prvič dejanski stopil v medicino, in da se je — kakor bi hotela usoda ustvariti še osebo zvestost — porodil s hčerko tega diabetika? Povrh pa se mu tistikrat še sanjalo ni o tej čudni povezanosti!

Čustvena ubranost, v katero je Strasbour ovil zakona, ju je šele minila, ko sta prišla v Berlin. To ni kraj za take reči! Zlasti za zdravnikevo ženo ne, čeprav je tudi sicer živela v velemestu: čeprav je bila v Newyorku domača in je pravkar prišla iz Pariza, je bil zanjo šele Berlin pravo svetovno mesto.

Mrs. Wellerjeva je bila popolnoma in kar najprijetneje zaposlena v vseh tistih urah, ko je njen mož stikal po klinikah, po laboratorijih ali po razstaviščih najmodernejših medicinskih aparatov. Po nobeni ceni se mu ni posrečilo pregovoriti ženo, da bi ga tudi tjakaj spremlila. Take stvari ji nikakor niso pri sre, je odločno izjavila Mrs. Wellerjeva; edino, kar bi jo utegnili mikati, bi bila morda kakšna tovarna za insulin. Zakaj že leta in leta ji je to zdravilo nenehoma v ušesih, njegova teorija in njegovi odkritelji, a še v sanjah si ne more misliti, kako in kje ga prav za prav izdelujejo.

Dr. Weller se je moral smejati. Iz Amerike prihajajo, kjer stoji velika tovarna Eli Lilly & Co., ne samo prva, temveč tudi najbrže največja izdelovalnica insulina na svetu — zdaj naj si pa ogledata takšno tovarno v Berlinu? Toda njegova žena je menila, da v Indianapolis itak ne bo nikoli prišla, tu sta pa že; zato je doktor naprosil nekega člana nadzornega odbora za izdelovanje insulina, naj mu da priporočila za obisk Schering-Kahlbaumove delniške družbe.

Tam so ju preljubeznivo sprejeli. Ze vratar se jima je na vse pretega klanjal — sporočilo so mu bili seveda, da pride obisk iz Amerike — in jima dodelil boya, da bo gospodo spremlil k propagandnemu šefu.

(Dalje.)

Naročajte »Slovenca«!

KULTURNI OBZORNIK

Silva Trdina: Libro Italiano — Italijanska knjiga II.

Te dni je izšel drugi del novega šolskega učbenika za italijanščino (Silva Trdina: Libro Italiano — Italijanska knjiga — II. Per le scuole medie ed affini — za srednje in sorodne šole. Ljubljana 1942-XX. Cena broš. 18 lir. Str. 147). katere prvi del je vzbudil lani upravičeno pohvalno sodbo.

Leto, kar smo mogli reči lani o prvem delu, lahko v polni meri trdimo o drugem delu: naša šola — v prvi vrsti nižji razredi — so dobile ed affini — za srednje in sorodne šole. Ljubljana 1942-XX. Cena broš. 18 lir. Str. 147). katere prvi del je vzbudil lani upravičeno pohvalno sodbo.

Leto, kar smo mogli reči lani o prvem delu, lahko v polni meri trdimo o drugem delu: naša šola — v prvi vrsti nižji razredi — so dobile ed affini — za srednje in sorodne šole. Ljubljana 1942-XX. Cena broš. 18 lir. Str. 147). katere prvi del je vzbudil lani upravičeno pohvalno sodbo.

Sestavljalca je imela prav srečno roko pri izbiranju berile. Nič ni prisiljenega, nič puste. V šolah se upošteva šport in za konec je med vajami celo križanka... Sestavljalca je spretno porabila vsako priliko, da je vplela med ostalo gradivo zanimivo podane »besedne družine«, praktične razgovore, nasprotna pojme, pregovore itd. Mimogrede pouči učenca o literaturi (Pascoli, str. 30), uvaaja ga v zemljepieno znanje (str. 34 sl.), ga seznanja s poklici

(str. 28) in nešteti drugi stvarmi, ki vodijo brez ovinkov k praktičnemu znanju jezika.

Svojo spretnost in znanje je pokazala sestavljalca pri podajanju različnih težavnih partij. Tako nas zlasti zadovolji oznaka passata remota (str. 45), ki ji je neposredno dodala kot ponovitev še oznako obeh ostalih preteklih časov, imperfetta in passata prolema. Tudi druge podobne partije: tako raba sci, vi, nec, potem za Slovence tako težko razločljivi gerundi (str. 86), nič manj sitni zaobeseni (str. 66 sl.) in združeni zaimki (str. 68) so podane vzorno. Pri združenih zaimkih bo posebno ugajala izvrstna grafična oblika pregleda. Enako odlično ima poglavje o brezosebnihih glagolih (str. 73). Brez nepotrebne navlake, kratko in točno je podano poglavje o konjunktivi (str. 86 sl.), ki je za Slovence, nevaženega tega naklona, zlasti za veliko večino mladine na nižji stopnji, ki se še ni seznanila z latinščino, velikanske važnosti.

Ponovno sem že omenil posrečeno grafično obliko nekaterih poglavij. Večini ljudi je pregledna oblika podanega gradiva izredno važno mneotehnično pomagalo pri osvajanju snovi. Poleg že omenjenih poglavij moramo v tem oziru pohvaliti prikaz tvorbe ženskega spola samostalnikov (str. 31 sl.) in prikaz relativnih zaimkov (str. 41 slov).

Ze lani ob prvem delu smo s priznanjem omenili številne vaje. V izboru in zadajanju vaj se pokaže vsa šolska spretnost. Dobra je omemba sestavljalca (str. 6), da naj vaje učencev nikar ne dolgočasijo. Zdi se, da je prikazala pri izboru in značaju svojih vaj marsikakšnemu sestavljalcu učbenikov uspešno pot! Njene vaje so bogate, so vsestranske, niso pusti in stalno obnavljajo že predelano snov.

Po vsem tem bi oспорoval samo nekaj stvari, ki pa vrednosti celotnega dela ne morejo zmanjšati, in se načina samega, ki je za naše učbenike tujih jezikov ysekakor nov,

Ljubljana je lepo obhajala praznik Kristusa Kralja

Presunljive besede gospoda škofa dr. Gregorija Rožmana pri slovesnosti v stolnici

† Doc. dr. Jos. Cholewa

Ljubljana je tudi letošnji praznik Kristusa Kralja dostojno in najlepše proslavila. Ta velik cerkveni praznik, dan Katoliške akcije postaja praznik vsega našega ljudstva, ki vedno bolj in bolj časti večnega Kralja in se z vsem zaupanjem zateka k njemu.

V vseh ljubljanskih cerkvah so bile slovesne službe božje in slavnostni govori, katoliška mladina in moške pa so v obilnem številu stopali k obhajilni misli. Marijanske kongregacije so imele na včerajšnji praznik posebne skupne službe božje, da so tako tudi same posebej proslavile praznik Kristusa Kralja.

V stolnici je bila ob 10 dopoldne pontifikalna sveta maša, ki jo je opravil prevzvišeni škof dr. Gregorij Rožman ob asistenci stolnega prošta Nadraha in kanonikov Antona Vovka, dr. J. Kraljiča, Gogala Ivana in Franca Koretiča. Stolni zbor je med slovesno pontifikalno sveto mašo izvajal novo Premrlovo mašo na čast sv. Stanislavu in s tem novim delom še bolj povzdignil veličastnost proslave velikega praznika. Stolnica je bila nabito polna. Posebno v polnem številu se je udeležila slovesne službe božje akademski katoliški mladina in članstvo Katoliške akcije.

Pred sveto mašo je imel prevzvišeni škof na vernike globok govor, katerega glavne dele zaradi važnosti in pomena priobčujemo, da ga bodo brali tudi drugi verniki v škofiji:

Kristus je kralj, ki ima vladarsko oblast nad vsemi ljudmi — poedinci in narodi. Dolžnost slovenskega naroda pa je, da svojemu kralju zvesto služi.

Premislimo nekoliko, v kakšnem smislu je Kristus naš kralj. Čim bolj jasno nam bo to, tem raje in lažje mu bomo ohranili zvestobo.

I. Vsak izmed nas je včlanjen v dve družbi: v naravno družbo naroda in v nadnaravno družbo božjega kraljestva — Cerkve.

Bog nas je ustvaril. On nam je določil čas in kraj rojstva, izbral starše, in nas po njih postavil v obsestvo malega slovenskega naroda, nam po materi dal jezik in z njim slovenski način mišljenja in čustvovanja. Vsak poedinec in narod kot tak ima vse od Stvarnika. Ničesar si nismo sami dali — ne duševnih ne telesnih svojstev in zmognosti. Vse, kar je v nas, je njegovo — čisto in popolnoma smo njegovi. Prav nič ni našega, kar smo in imamo — razen grehov, ki jih pa tudi ne moremo storiti drugače, kakor da uporabljamo duševne in telesne zmognosti, ki nam jih je Bog dal in jih vzdržuje in ohranja — a rabimo jih proti Njegovji volji in zapovedi. Noben človeški kralj nima tolikšne pravice do svojih podložnikov — noben državljani in tako popolnoma kraljeva last in od kralja odvisen — kakor smo mi od Stvarnika. Da smo popolna lastnina božjega Kralja, v vsem in vedno odvisni od Njega, je dejstvo, ki ga nobeno filozofiranje ne more spraviti s sveta. Tako je in bo ostalo — ali človek to spozna, prizna in veselo sprejme, ali taji. Ali se po tem ravna ali se upira — je tako in bo tako do konca.

Vsak upor je zamen, absolutno nesmiseln in neuspešen — kakor sem vam lansko leto na ta praznik govoril.

Dvojno sledi iz tega dejstva:

1. Tudi kot narod, ne samo poedinci, moramo priznati Kristusa za svojega Kralja, dati mu kraljevske časti s spoštovanjem in zvestobo.

2. Kdor bi nam hotel jemati to, bi delal proti božji volji, razdiral božjo zamisel, ki je tudi naš mali narod vzel v svoje večne načrte. Jemal bi nam, kar nam je Bog dal, da nam služi za sredstvo, da moremo izpolniti svoje zgodovinsko poslanstvo in doseči svoj končni cilj, zaradi katerega nas je Bog ustvaril.

II. Včlanjeni pa smo tudi v nadnaravno družbo Cerkve, kraljestva božjega:

S sv. krstom smo postali člani božjega kraljestva, udje duhovnega telesa Kristusa — njegove Cerkve, v kateri živi in deluje do konca sveta. S krstom smo po posebej milosti, katero smo tedaj prvič prejeli, vrstili kot mladice v trto — Jezusa, tako življenjsko smo zvezani z njim, da bolj tesne in življenjske zveze nikjer v naravnem življenju ni najti. Postali smo otroci božji — to je neizmerno več, kot samo stvari božje: to vsebuje vso blaženost, ki presega vse, kar je divnega in osrečujočega na zemlji. Domačini božji smo, ne tuji, ne priseljenci, ne samo dragi gostje, ampak otroci domači, z vsemi pravicami v božji družini.

Milost je tista, skrivnostna sicer, a resnična in stvarna vez, ki naše življenje veže in druži z božjim življenjem, najpopolnejšim, najboga-tejšim in najsvetejšim. Milost nas neizmerno dvigne iz nižin in ožin naravnega človeškega življenja, ki se v primeri z božjim življenjem, niti življenje imenovati ne more.

Noben kralj s svojim ljudstvom ne more stopiti v tako tesno, resnično življenjsko zvezo. V nadnaravnem svetu so kraljevske pravice Kristusove še mnogo močnejše, pa tudi boljše in bolj osrečujoče, kot v naravnem oziru. Zato pa

je tudi nadnaravna zveza s Kraljem Kristusom neprimerno važnejša, dragocenejša. Kdor bi nas hotel odtrgati iz nadnaravne družbe, nam vzeti otroštvo božje, nas ločiti od Kristusa, je večji, nevarnejši sovražnik, kot tisti, ki nam jemlje naravne dobrine, ki so pač tudi od Boga, a za večno zveličanje niso nujno potrebne. Kdor pa zvezo z Bogom, milost iz vere, upanja in ljubezni vzame, ta nas za vso večnost stori neizmerno nesrečne in ta nesreča se ne da nikdar več popraviti.

Ta največji sovražnik je brezboštvo, ki se je prvič v zgodovini pokazalo tudi v našem narodu. Brezboštvo se ni rodilo iz slovenske duše, ki je pregledno religiozna, da bi mogla roditi takšen sad. Tudi v Rusiji se ni rodilo, kakor lažno trdijo pretkani zapeljivci našega naroda, da bi s krinko slovenskega nacionalizma prevarali ljudi in jim izruvali korenine vere v Boga, ki najgloblje segajo v našo dušo.

Brezboštvo je strup iz tujine — utihotapljen med nas po zaslepljenih sinovih našega naroda, ki zaradi tega resnično zaslužijo naziv izdajalcev. Brezboštvo je sad materialističnih filozofov, ki kakor črvi rijejo le v tvari, snovi in nikdar ne vidijo božjega sonca nad seboj, ki nam svetlo in toplo kaže tja, kjer bo nam dana končna izpolnitev, katere noben materialni napredek še od daleč doseči ne more. Širili — kot kugo — so brezboštvo tisti internacionalni Judje, ki so svojo lastno vero najprej zavrgli in vidijo svoj življenjski namen v materialnih dobrinah in v nadoblasti nad vsemi krščanskimi narodi. Iz tega vira je strup brezboštva prišel v duše drugih narodov in pod lažno krinko nacionalizma se prav posebno v duše slovanskih narodov.

Ta strup moramo odstraniti iz našega naroda, če mu hočemo ohraniti življenje. Kajti če brezboštvo zavlada narodu, bo narod uničen in mu nobena akcija ne bo več mogla pomagati k življenju. Narod, ki Boga zavrne, bo tudi BOG zavrgel — ne morda takoj, ker Bog dolgo čaka, cela stoletja včasih, a pogin je neizbežen in pride vprav v tistem času, ki ga je Bog določil.

Vsakemu narodu Bog določi gotovo nalogo, ki jo naj izpolni na svetu. Če je ne, mora izginiti. Bog mu to nalogo odvzame in jo naloži drugemu narodu, ki jo naj namesto nezvestega izpolni. Takšno je načelo božjega vladanja. To načelo je zapisano v sv. pismu: Izajaja popisuje v zadnjih poglavjih svojih prerokov bodoče kraljestvo obljubljenega Odrsenika. Pripoveduje, kako prihajajo kralji, mogočniki in ljudstva iz vseh strani sveta in vstopajo v to kraljestvo, potem pa pristavljajo:

»Ljudstvo in kraljestvo, ki tebi ne služi, bo izginito in narodi bodo popolnoma pokončani« (Iz 60, 12.) Jasno povedano! Narodi, ki večnemu Kralju ne služijo, po zakonih božjega vladanja nimajo pravice do obstanka, ker dane jim naloge ne izpolnjujejo. Kdaj nehajo obstojati — je v božjih rokah, a gotovo, prav gotovo jim je pogin zapisan.

Kako vzimati krompir

Skoraj vsi so letos pričakovali izredno bogato krompirjevo letino, vendar je po nekaterih krajih krompir kaj slabo obrodil. Ker pa v teh časih lahko kar mirno trdimo, da je krompir naš vsakdanji kruh, moramo skrbno paziti, da bomo krompir tako vzimali, da ne bomo nobenega gomolja po nepotrebnem izgubili.

Posebno važnost pri vzimovanju krompirja morajo polagati oni meščani, ki so letos prvič sadili in kopali krompir, ter še nimajo potrebnihkušenj. Pri nas shranjujemo krompir navadno le v kletih, vendar so zakopi za večjo množino krompirja varnejši in boljši. Ker pa je v mestu zakop skoraj nemogoče narediti in se ga manjše množine tudi ne splača, se pomnimu, kakšna klet je primerna za shranjevanje in kako krompir vzimati.

Prvo, kar je zelo važno, da se krompir dobro vzmi, je suha, zračna in primerno topla klet, kjer se temperatura tako hitro ne menja. Krompir, ki ga vzimujemo, mora biti skrbno prebran in odporn in kar je glavno, dobro osušen. Kupi vzimljenega krompirja naj bodo visoki le do 1 m. Klet moramo večkrat temeljito prezračiti in krompir vsaj enkrat prebrati, da se odstranijo gnili, nagniti ali bolni gomolji.

Pri izbiranju krompirja ostranimo vse obgrizene ali pri kopanju zasekane gomolje, dalje vse, ki so kakor koli obtočeni, odrti in spraskani, napadeni od mokre gnilobe, krompirjeve plesni, ki napravi vijoličasto rjavo pege, in bele gnilobe. Preden spravimo zdrav krompir v klet, ga razgrnemo, da se dobro presuši in se odloči od gomoljev vsa prst, šele nato ga znošimo v klet. Krompirja ne mečemo, tudi ga ne stresamo zviška na tla, marveč ga previdno razgrnemo po določenem prostoru.

Ker so tudi gomolji živa bitja, dihaajo, porabljajo škrob, ki se pretvori v sladkor, ki ga gomolji pri dihanju oddaja in se zaradi tega razvija tudi toplota, ki spet pospešuje dihanje in izrabljanje dragocenejšega škroba, obenem pa pospešuje tudi razvoj glivičnih bolezni, gnilobe in plesni. Zato je nujno potrebno, da ima zrak do krompirja dostop od vseh strani in da se klet redno zrači. Krompirja ne stresamo kar na tla, ampak na poseben oder, ki stoji na opekah in je tudi od zidu za dobro ped odmaknjen. Ta naj bo zbit iz lat ali pa naj ima med posameznimi deskami presledek za zrak. Če imamo krompirja manj in ga shranjujemo v zabojih, postopamo prav tako, da odstranimo nekaj desk iz tal in iz strani. Kup pa naj bo vedno le 1 m visok!

Najdaljeje so kleti s stalno temperaturo 3-7 stopinj. Čim višja je toplota, tem bolj gnije krompir, ker se glivice hitro množijo. Gomolji predčasno ožije in prično kliti, kar je spet škoda, ker se porabi pri tem mnogo hranilnih snovi. Skoraj vse naše kleti so v jeseni pretope, zato ravno v jeseni zgnije največ krompirja in je pametno in potrebno, da pred zimo krompir še enkrat dobro preberemo.

Krompir pa tudi kaj kmalu zmrzne. Če pa temperatura enkrat pod -3, se gomolji skoraj več ne popravijo in če jih prenesemo na toplo, se krompir omehča in zgnije.

Velike važnosti je pravilno zračenje, da se krompirju dovede vedno dovolj svežega zraka. Če le mogoče, zračimo klet s preprihom, ki tudi iz spodnjih plasti, pod odrom in med ste-

Samo en zgled iz zgodovine: arijanjski narodi (Vandali, Goti, Langobardi), ki so s krivo vero o Jezusovem božanstvu skoraj krščanstvo popolnoma zatrli in se izneverili nalogi, da širijo božje kraljestvo med poganskimi sosedi — so popolnoma izginili, da že tisoč let ni več sledu o njih.

Smrt in življenje sta se v naših rokah, danes se, ali bo to še dolgo, ne vemo. Za kar se odločimo — ne v besedi, marveč v dejanju in življenju — to nam bo dano.

Če Kristusu, svojemu kralju, zvestobo prelozimo in mu ne služimo — bomo uničeni. Če nas bo kaj uničilo — nas bo brezboštvo. Rešila nas bo zvestoba Kristusu Kralju. Ker pa hočemo kot narod živeti, napravimo danes dvojen sklep:

a) Sklenimo in obljubimo: zvesti ostanemo Kristusu Kralju in mu bomo vedno služili.

b) Ne samo poedinci — ves narod mora zvestobo obljubiti in jo ohraniti, mu služiti, zato pa drug sklep: molimo, delajmo, trudimo se, da pridobimo ves narod Kristusu, propagirajmo navdušeno in neutrudljivo misel zveste službe Kristusu Kralju, širimo vedno bolj vrste Kristusa v Cerkvi zvestih. To je Katoliška akcija, ki ima danes svoj praznik. Z apostolskim navdušenjem ves narod zbrati okrog Kristusa Kralja, da mu vsak član zvesto služi in v tej službi ves narod čim popolneje izvrši od Boga dano zgodovinsko poslanstvo, da tako narod ostane živ in svežen naravnem in nadnaravnem življenju, to je prelepa naloga Katoliške akcije. To in ni drugega. Vi pa veste, kako se po Ljubljani širijo laži o delu in namenih Katoliške akcije, češ da organizira »belo gardo«, da ovira osvoboditev naroda, da je torej treba najprej pobiti člane Katoliške akcije itd. To so zlobne laži brezbožnikov, ki so največja resnična nevarnost za obstoj naroda. Ne dajte se varati, pa naj prihaja brezboštvo s kakršno koli krinko, spreglejte in opazili boste za krinko režeči se obraz hudičev, tega nepomirljivega sovražnika naših duš. Laž je, če se Katoliški akciji očitajo politični ali kateri koli drugi nameni razen zgolj verskih. Če bo Katoliška akcija z vašim vnetim in neustrašenim sodelovanjem dosegla svoj verski namen, da ves narod pripelje h Kristusu, da mu bo zvesto služil, bo s tem dosegla posredno izrazito narodni namen: narod bo ostal pri življenju in bo zaslužil, da ga Bog še nadalje ohrani v zboru drugih narodov pri življenju in duše naše in naših rojakov bodo dosegle večno življenje.

Predragi Gospodu! Iz ljubezni do naroda, da ne bo uničen, še bolj iz nadnaravne ljubezni do duš našega ljudstva storimo to. Amen.

Po sv. maši je prevzvišeni podelil vsem vernikom papežev blagoslov.

Prav tako lepo kakor Ljubljana je proslavilo včerajšnji praznik tudi ljudstvo na deželi. Povsod in v vseh cerkvah so bile slovesnosti in povsod je donela himna: »Kristus kralju, Kristus zmaga!« in iz vseh src pa se je dvigala h Kristusu Kralju molitev, da razširi božje kraljestvo in z njim pravico, svetost in ljubezen.

nami odvede slab in pokvarjen zrak in ga nadomesti s svežim. Če imamo klet majhno, krompirja pa mnogo, lahko nasujemo do 1,5 m gomoljev na visoko, vendar moramo postaviti vsaj par dušnikov, ki jih zbijemo iz lat in jih pokončno postavijo v kupe, da se odvede zrak in toplota iz spodnjih plasti.

Klet ne sme biti vlažna, ker vlaga pospešuje razvoj gnilobe in plesni. Tudi klet se da s pravilnim zračenjem vsaj delno osušiti. Če pa to ne pomaga, tedaj potresemo krompir z zdrobljenim ogljem in živim apnom.

Da mora biti klet, v kateri hranimo krompir, mračna, je znano, čeprav nekateri trdijo drugače. V svetli kleti postane krompir zelen in prične kmalu kliti.

Krompirja pa ne shranjujemo nikdar v zaprtih zabojih in vrečah, ker se hitro ogreje in zgnije. Pa tudi pregledati ga ne moremo in odstraniti bolnih gomoljev.

Ker je letos krompir res naš vsakdanji kruh, pazimo z vso skrbnostjo, da bo vzimljen po vseh predpisih in navodilih, saj se še tako rada primeri nesreča.

Gospodarstvo

Prepoved izdelovanja in prodaje kožnih izdelkov

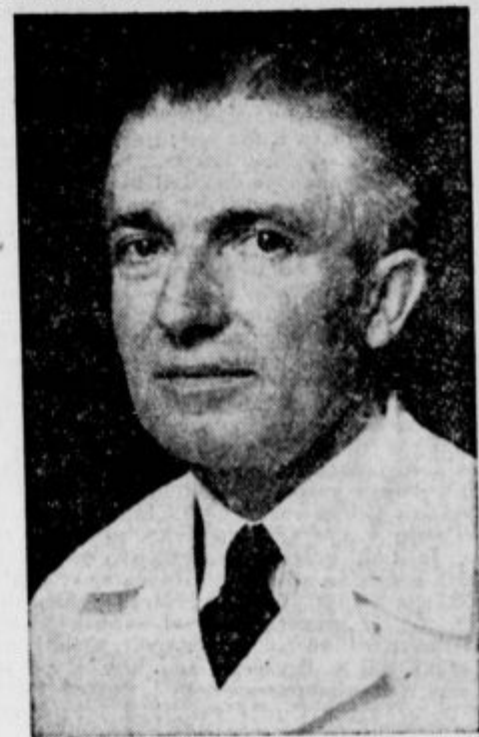
Glede na to, da se je treba držati navodil, ki so obsežna v odredbi Visokega komisariata z dne 3. aprila 1942XX, št. 62 o prepovedi uporabljanja kož za izdelovanje kovčkov, torbic, usnatih sedežev, tapetinskih izdelkov, pohištva in kožnih izdelkov v splošnem, odloča Visoki komisariat naslednje: prodaja kožnih izdelkov, kakor kovčkov, torbic in zgoraj navedenega je dovoljena le do 31. decembra 1942XX.

Od 1. januarja naprej je prepovedana uporaba kož za izdelovanje kovčkov, torbic, tapetinskih izdelkov v obče. Dalje je prepovedana od 1. januarja 1943 prodaja naslednjih kožnih izdelkov: velikih kovčkov, potovalnih kovčkov, kovčkov za klobuke, map, aktovk, neceserov, ženskih torb in torbic, listnic, usnatih naslonjačev in sedežev, blazin in usnatih tapetinskih izdelkov. Kožni izdelki naštetih vrst, ki ne bodo prodani do 31. decembra letos, pridejo pod zaporo tako pri industrijskih tvrdkah, ki jih izdelujejo, kakor tudi pri trgovcih, ki jih prodajajo in Visoki komisariat si pridržuje pravico, da bo razpolagal z njihovo uporabo. Za porabo kož, ki se za gornje izdelke ne uporabljajo, za kože, ki se ne uporabljajo za izdelanje čevljev in za kože, ki se ne uporabljajo za kožne izdelke, določene za izvoz, si pridržuje Visoki komisariat pravico, da cedira posameznim interesentom eventualni delež teh kož.

Pokrajinski korporacijski svet in druge oblasti in uradi, katerim je bila poslana ta odredba, se pozivajo, naj pazijo, da se bodo gornja navodila upoštevala.

Nova fuzija italijanskih električnih družb. Družba »Unione esercizi elettrici« s sedežem v Rimu in glavnico 268.125.000 lir bo prevzela naslednje družbe: Električno družbo Alto Sangro, glavnica 1,5 milij. lir v Rimu, D. d. za elektroagri-

V ponedeljek zjutraj ob pol 1. je v Ljubljani umrl gospod dr. Josip Cholewa, ravnatelj zavoda za novotvorbe in privatni docent zagrebske univerze. Dr. Cholewa je bil po rodu Poljak in je bil med svetovno vojno vojaški zdravnik v Novem mestu, kjer je doživel tudi konec svetovne vojne. Takoj ob prevratu je bil

šef kirurškega oddelka v mariborski bolnišnici, nato pa je v septembru l. 1919 prevzel vodstvo bolnišnice v Brezicah. Vas časa svojega zdravniškega udejstvovanja se je iz izredno vneto posvečal vprašanju rakastih obolenj in si s poskusi na živalih in z znanstvenimi prispevki ustvaril veliko priznanje tudi v zamejstvu. Dr. Cholewa si je kmalu po svojem prihodu v Brezice postavil ob lastnih stroških laboratorij, v katerem je študiral rakasta obolenja. Ta anekdotični laboratorij je za uspešno delovanje potreboval predvsem radia, ki je znan kot najbolj uspešno sredstvo za zdravljenje rakastih obolenj. Dr. Cholewa si je nabavil 3 miligrame radia in tako z uspehom zdravil številne bolezenske primere. Kljub skromnim sredstvom, ki jih je mogel žrtvovati za svoj laboratorij, je dosegel toliko uspehov, da je bil izvoljen za docenta na zagrebski univerzi, kjer je predaval o rakastih obolenjih.

On je bil tudi tisti, ki je vedno opozarjal vso prizadeto činitelje na nujnost samostojnega zavoda za zdravljenje rakastih obolenj in je bil hkrati najvažnejši in najdelavnejši član Društva za borbo proti raku. Na njegovo pobudo je bivša banska uprava v Ljubljani ustanovila lasten zavod za rakasta obolenja v ljubljanski bivši šenpeterski vojašnici. Za ravnatelja tega zavoda je bil imenovan dr. Josip Cholewa in zavod je začel delovati leta 1938. Dr. Cholewa se je z vsemi svojimi silami in sposobnostjo vrgel na organizacijo tega zavoda, ki je kmalu zaslovel daleč na okrog. Veliko število bolnikov je še danes hvaležno najemu dr. Cholewi, ki jih je rešil smrti in jim vrnil zdravje. Zaradi svoje velike dobrote, ljubeznivosti in vestnosti si je pridobil spoštovanje pri vseh bolnikih, pa tudi pri podrejenih zdravnikih.

Pogreb rajnega dr. Josipa Cholewa bo v sredo, 28. oktobra ob pol treh popoldne iz kapelo sv. Andreja na Zalah na pokopališče k Sv. Križu. Rajnega bomo vsi ohranili v častnem in trajnem spominu. Naj počiva v miru! Zalujočim svojem naše iskreno sožalje!

kulturo, glavnica 150.000.000 lir v Rimu in D. d. za električna podjetja v Giziju, glavnica 798.000 lir v Rimu.

Izdelovanje vermuta, marsale in penecih se vin je spet dovoljeno z odlokom ministrstva za gozdo- in rudnike.

Poštna hranilnica v Srbiji. Pred aprilom 1941 je bilo pri centrali Poštne hranilnice v Beogradu 7500 čekovnih računov, pri katerih je bila teritorialna razdelitev. V zadnjem času je bilo odprtih okoli 4000 novih računov. Samo meseca avgusta je bilo odprtih 615 novih računov. Na nove račune je bilo vplačanih s koncem januarja 497 milijonov din, s koncem avgusta pa so se vloge povečale že na 855,7 milij. din. Tudi promet je zelo narasel na vseh računih. Julija je dosegel že tri milijarde din.

Tudi na Japonskem se pretvorijo trgovinske zbornice v gospodarske zbornice. Te dni je bila v Tokiju konferenca zastopnikov 18 japonskih trgovinskih zbornic, na kateri so odobrili načrt ministrstva za narodno gospodarstvo, da se dosedanje trgovinske zbornice pretvorijo v splošne gospodarske zbornice.

Stroji v staro železo v Zedinjenih državah. V severnoameriških Zedinjenih državah nameravajo vse stroje, ki se trenutno ne dajo porabiti, kot staro železo za izdelovanje novega jekla.

Zvišanje glavnice Češke Union banke. Češka Union-banka v Pragi namerava zvišati glavnico od 100 na 150 milij. kron z izdajo novih delnic. To je v zvezi z dejstvom, da bo Nemška banka dala celo svoje udeležbe pri Češki Union-banki dunajskemu Kreditnemu zavodu — Bankverein.

Nezaposlen kapital na Danskem. Agit poroča: V danskih bančnih krogih računajo, da znaša vsota kapitalov, ki so blokirani zaradi pomanjkanja možnosti naložb, na Danskem okoli 1 milijardo kron. Do 15. oktobra je okoli 300 milij. danskih kron teh sredstev vzelo ministertvo financ za vpis blagajniških zapisev, dočim so znašale naložbe na blokiranih računih pri Danski narodni banki 145 milij. kron. V zvezi z uveljavljenjem zakona o presežku bančnih sredstev, ki je stopil v veljavo dne 1. oktobra letos, bo blokiranih nadaljnih 500 milijonov kron.

Zagorka, d. d. za gradbeno industrijo v Zagrebu namerava zvišati svojo glavnico od 2 na 7 milijonov kun.

Nova tvornica stekla v Srbiji. V Arangjelovcu, Srbija so zgradili novo tvornico stekla, ki bo začela obratovati prihodnji mesec. Izdelovala bo predvsem steklenice. Mislijo pa obrat razširiti tudi na druge steklene izdelke.

25 letnica tvrdke Junkers. Te dni praznuje znana nemška letalska tvornica Junkers v Dessau petindvajset let svojega obstoja. Podjetje je bilo ustanovljeno v prejšnji svetovni vojni leta 1917.

Dobne novice

Koledar

Torek, 27. oktobra: Frumenci, škof; Sabina, mučenica; Antonija, devica; Kapitolina, mučenica; Ešeban, kralj in spoznavalec.

Sreda, 28. oktobra: Simon in Juda, apostola; Cirila, devica in mučenica; Fidel, mučenec; Anastazija, devica in mučenica.

Novi grobovi

† V Ribnici je umrl gospod Franc Pakiž, posestnik iz Dan št. 8, oče sedanjega ribniškega podkomisarja g. Antona Pakiža. Pokojni Franc Pakiž, ki bi v januarju dopolnil 84. leto, je bil zelo priljubljen in znan daleč naokrog po ribniški dolini. Bil je vpliven kmečki mož in zaradi priljubljenosti in zmožnosti je bil že pred prvo svetovno vojno dvakrat izvoljen za župana v Danah. Razen tega je bil odbornik Hranilnice in posojilnice v Ribnici ter dolga leta prav do zadnjega cerkv. ključar Sv. Frančiška, prijatelj cerkvice, katere tristoletnico posvečenja bodo Ribničani slavili prihodnje leto. Da je umrl mož, so pričali številni pogrebci, ki so najemu zadnjo pot posodili do groba, kjer mu je ribniški gospod dekan v slovo s priznanimi besedami spregovoril. — Istega dne je bil pokopan gospod Lovšin Franc, posestnik in lastnik v Goriči vasi ob cesti ležeče gostilne. V življenju vedno vedrega duha, priljuden in šaljiv, je tudi bolezen potrpežljivo prenašal. le proti koncu je zaželel, da bi ga smrt rešila prevelikega trpljenja. V 66. letu je zapustil otroke, vse že preskrbljene, od katerih je bil sin Vilko pred vojno gospodarski učitelj na meščanski soli v Brezicah, ena hčerka pa je poročena z lesnim trgovcem in lastnikom žage gosp. Češarkom v Goriči vasi. Naj jima sveti večna luč! Zaljubljen naš iskreno sožalje!

vanja strupenih gob so umrli v neki španski družini oče in dve hčeri, medtem ko leži mati v brezupnem stanju. Samo najmlajši otrok je ušel gotovi smrti na ta način, da je gobe, ki mu niso bile všeč, dal psu, ki jih je požrl in tudi poginil.

— **Tele z dvema glavama in sedmimi nogami.** Da povzre krava tele z dvema glavama, se večkrat zgodi. Redko pa se zgodi, da povzre krava tele, ki ima dve glavi, sedem nog in dva repa. Tak primer se je pripetil v neki nemški vasi. Tele je poginilo, krava je pa ostala živa.

— **Ogromna goba.** V Friedrichshofu je neka ženska našla gobo, ki je bila 90 cm visoka, v premeru je merila 25 cm in je tehtala 850 gramov.

— **Ni pričakoval, da je zadel v loteriji.** Več tednov je ostal mož, ki je zadel glavni dobiček turške narodne loterije, neznan, čeprav so ga iskali tudi po radiu. Sedaj pa poročajo iz Siwe, da je tam predložil neki kmet srečko, da bi pregledali, če je morda kaj zadel. Dotlej še ni vedel, da mu je pripadel glavni dobiček v znesku 25.000 turških funtov.

— **Trije otroci rešeni iz vode.** Trije bratje so brozgali po euh strugi reke Inn, ne da bi zapazili, da so med tem odprli zapornice in spustili vodo. Voda je prihrumela do otrok, ki niso več mogli na breg. Z veliko težavo se je posrečilo, da so vrgli najmlajšemu izmed bratov vrvi, za katero se je prijel on in tudi oba njegova starejša brata. Šele po trurnem napornem delu so mogli rešiti vse tri brate iz vode.

Ljubljana

V spomin + Černe Uršule

V mali, leseni in s slamo kriti hišici Verje št. 18 se je 9. oktobra 1832 rodila ena zala deklica. Komaj je odrasla in se nekoliko izsolala, že je šla po svetu v službo na Zgornje Stajersko, Korosko, Gorenjsko, povsod pohvaljena. Leta 1878 je prišla v Ljubljano k nam in je ostala do zadnjega naša. 64 let je zvesto služila v naši družini, kjer je imela naporno službo. Z materjo skupaj je vzgojila tri živahne fante v krščanskem duhu. Uspeh tega truda ni izostal. Vsi trije so dosegli ugledne položaje v življenju. Eden je medtem žalilob že leta 1915 umrl. Hvaležni bomo do zadnjega dihlija njej, ki je žrtvovala svoje življenje samo eni družini. Imela je polno zaupanje v Boga, polno odločnost do dela in polno zvestobe do bližnjega. V nedeljo smo jo spremenili v zadnje počivališče. Bog ji daj večni mir in delež večnega zveličanja. — A. H.

1 Gg. katehiti ljubljanskih ljudskih in meščanskih šol se vabijo na letno konferenco, ki bo prihodajo sredo, 28. oktobra t. l. ob 4 popoldne v lokalu katehetskega društva, Semeniška ulica 2. — Nadzornik.

1 Oče naš... izvirno slovensko odredko delo, ki je globoko zasnovano in polno bogatih misli, bodo igrali v drami v torek, 27. t. m. za red Terek. Delo je zelo obširno, ima dva dela (7 podob — enodejank). Sodelujejo odlični člani naše drame in mnogi otroci, ki presenetljivo lepo igrajo svoje vloge. Opozorjamo na začetek predstave, ki bo ob 16, konec ob 18.45.

1 V sredo 28. t. m. se začne nov italijanski tečaj za začetnike z odlično, preizkušeno metodo. 1. novembra pa nov tečaj za začetnike in spretnejše (razgovarjanje iz vseh panog, ponavljanje in italijanska trgovska korespondenca). Poučujemo tudi druge jezike. — Prijavljanje dnevno od 8—12 in od 14—16. Mestni trg 17-1. Pouk dopoldne, popoldne in zvečer.

1 Staršem otrok srednjih, strokovnih in ljudskih šol. Če hočete biti sigurni za uspeh svojega otroka v šoli, ga vpišite v korepet. Tečaj, kjer bomo z njim vsak dan dve uri ponavljali enov, mu jo razložili, popravili naloge, ga izprašali itd. To velja tudi za tiste, ki sploh ne morejo ali po neredno obiskujejo šole, kajti učimo po učenem načinu, da ne bodo izgubili šolskega leta. Učnina zmerna, revni popust. Začetek za vsakega takoj po prijavi. Prijavljanje dnevno od 8—12 in 14—16, Korepet. tečaj, Mestni trg 17 I.

GOSPODJE POZOR! Klobučarna „PAJK“ strokov. očisti, preoblikuje in prebarva vse vrste klobukov po nizkih cenah. Lastna delavnica. Se priporoča Rudolf Pajk, Sv. Petra c. 88

1 Mestne hišne davčine in pristojbine za IV. četrtletje proračunskega leta 1942 plačljive do 15. nov. 1942. Lastnike in upravitelje hiš opozarja mestno poglavarstvo v Ljubljani, da dosepejo občinske hišne davčine in pristojbine (vodarina, gostiščina, kanalska pristojbina itd.) za IV. četrtletje proračunskega leta 1942 najpozneje do 15. novembra 1942 v plačilo. Davčni zavezanci naj svojo dolžnost točno izpolnijo, ker si bodo le na ta način prihranili vse posebne stroške, kakor zaračunanje zamudnih obresti, opominarine in izvršilnih pristojbin. Po navedenem roku bo moralo sicer mestno poglavarstvo pristopiti k zakonitim izvršilnim ukrepom.

1 Lepa zadnja oktobrska nedelja. Nikdo se letos še ne more pritoževati, da nam ni ob nedeljah vreme naklonjeno, ko so bile doslej vse nedelje od začetka septembra naprej prav lepe, tople in sončne. Gobarji so zadnjo oktobrsko nedeljo, ki je bila prav lepa in sončna, izrabili, da so krenili v gozdove za gobami. Mnogi so jih precej nabrali in se niso mogli pritoževati. Nabirali kostanja so mirovali, kajti dobri kostanj je že povsed v rožniških in golovških gozdovih popolnoma obran in pobran. Tu in tam človek naleti še na kak posemen kostanjev plod. Zadnjo nedeljo v oktobru sta vozila dva tramvaja proti pokopališču Sv. Križa. Dve ekupini tramvajev št. 1 in 2 sta bili angažirani, da sta prevažali ljudi na pokopališče. Nedelja pa je bila dalje ugodna za prodajalce ječenskih rož, ki jih nosijo ljudje na grobove svojcev. Krizanteme so v polnem cvetju. So deloma precej drage.

1 Letina za topinambur. Mnogo je bilo že v dnevnem tisku napisanega o topinamburju ali pravilno o papeževi repi, ki jo po mnogih dolenjskih krajih že davno rabijo za pičo prašičem. V Ljubljani so mnogi vojni obdelovalci zemlje nasadili topinambur, ki je dobro obrodil in so nekateri z njega letino prav zadovoljni. Tu in tam človek na trgu naleti na ta pridelek, ki ga branjevi, to le redki, prodajajo po 4 lire kg. Ta pridelek je dober kot jed za nekatere bolnike.

1 Drama pripravila v režiji Marije Veruprioritve Ibsenove drame: »Gradbenik Solness«. Delo spada v dobo, ko je ustvarjal Ibsen

Oddelki italijanske armade v Rusiji čistijo preostala gnezda v zasedeni Rusiji, v katerih so se še upirali sovjetski vojaki

igre s simboličnim pomenom. Pričujoča igra je drama brezobzirnega, samo v svoji uspeh zaverovanega gradbenika, ki ovira pot mladi generaciji, pelje do njegove propasti v borbi z mladostjo. Naslovno vlogo bo kreiral I. Levor, glavno žensko vlogo pa Mileva Boltar-Ukmar.

1 Kostanjevih luščin po cestah mestna občina letos ne sme trpeti in jih tudi ne bo trpela. Mestni socialni urad je kostanjarjem dovolil prostore po socialnih vidikih, da si revni ljudje lahko nekaj prislužijo in pošteno prežive čez zimo. Obenem so se pa ti kostanjarji morali zavezati, da bodo vestno pazili na snago okrog svojih stojnic in njih okoliščino tudi redno sami pometali. Če se kak kostanjar ne bo ravnal po tej pogodbi, bo brez opomina izgubil svoj prostor. Gotovo se letos kostanjarji ne morejo pritoževati, saj so si nekateri morali nabaviti kar po več peči ter prodajo vsak dan toliko kostanja, da ga komaj spet nabavijo. Zato bo pa tudi občinstvo odobravalo stališče mestne občine, da bo s kostanjarji, ki ne pazijo na snago svoje najbližje okolice, ravnala s strogostjo, ki se je mora poslužiti že po pogodbi s kostanjarji. Vsa kupce kostanja pa dobi kostanj v papirnati vrečki ter mu zato ni treba metati luščin po tleh, še manj pa po tramvajskih vozovih. Prosimo predvsem vzgojitelje, naj šolsko mladino opozarjajo na to grdo razvado. Mnogo težje je pa za odraslo mladino, ki se ne meni več za svoj ugled niti pri nastrožjih ukrepih. Prav odrasla mladina je najbolj nedisciplinirana na tramvaju in drugod ter se ne drži reda. Po vseh cestah je dosti kosov za smeti in tudi vsak prijatelj pečenega kostanja ima povsod priliko, da vrečko s kostanjevimi luščinami vrže v košek, namesto da bi smetil po hodnikih. Prav vsem prijateljem in prijateljicam vročega kostanja pa pokladamo na srce, da so nam z luščinami nastlane ceste v sramoto, zato naj pa ljudje, ki jim je še kaj za ugled Ljubljane, opozarjajo druge, naj ne smete po hodnikih s kostanjevimi luščinami.

V vsako hišo »Slovenca«!

Naznanila

GLEDALIŠČE. Drama: Torek, 27. oktobra ob 16.30 »Deseti brate. Red Terek. — Sreda, 28. oktobra ob 16.30 »Večno mlada Saloma. Red B. — Četrtek, 29. oktobra ob 16.30 »Sestero oseb isto avtorja. Red Četrtek. — Petek, 30. oktobra ob 16 »Hamlet. Premierski abonma. — Opera: Torek, 27. okt. ob 18 »Gaspardone. Red A. Sreda, 28. okt. ob 16 »Traviata. Red Sreda. — Četrtek, 29. okt. ob 16 »Don Pasquale. Premierski abonma. — Petek, 30. okt. Zaprti.

RADIO. Torek, 27. oktobra: 7.30 Polke in mazurke. — 8 Napoved časa, poročila v italijanski. — 12.30 Plošče. — 12.30 Poročila v slovenski. — 12.45 Simfonična glasba. — 13 Napoved časa, poročila v italijanski. — 13.10 Pet minut gospoda X. — 13.15 Poročila Vrhovnega Poveljstva Širokoletnih Sil v slovenski. — 13.20 Pisano glasbo vodi dirigent Segurini. — 14 Poročila v italijanski. — 14.15 Koncert Radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijanec; glasba za godalni orkester. — 14.45 Poročila v slovenski. — 17.15 Plošče »La Voe del Padrone — Columbia. — 19.30 Poročila v slovenski. — 19.45 Pesmi in napeti. — 20 Napoved časa, poročila v italijanski. — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenski. — 20.30 Voljske pesmi. — 20.45 Karakteristična glasba. — 21.15 Koncert Radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijanec; operna glasba. — 21.45 A. Nientera: Pogovor s Slovenci. — 21.55 Duet harmonik Golob-Adamšč. — 22.20 Pesmi za vse okuse, vodi dirigent Segurini. — 22.45 Poročila v italijanski.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Bleiweisova cesta 43; mr. Trnko-zy ded., Mestni trg 4, in mr. Ustar, Šelenburgova ulica 7.

POIZVEDOVANJE. Difač je izgubil zapestno uro v nedeljo od Levstikovice ulice do Marijanišča. — Naslov v upravi »Slovenca«.

Nasla se je zlata damka zapestna ura. Dobi se od 1 do 2: Puher, Gregorčičeva 33.

Z Gorenjskega

Umrli je v Radovljici 83 letni čevljar Debeljak Ivan, p. d. Vuder.

V Radovljici so se v zadnjem času poročili: Mihael Mrak iz Radovljice z Ano Naglič iz Olševke, Jaromir Razinger iz Radovljice z Marijo Hafner iz Sele, Mihael Maver iz Radovljice z Ano Prešeren iz Radovljice, Franc Kemperle iz Brdov pri Radovljici s Franciško Ješe iz Zg. Dobrave, Alojzij Rakovec z Marijo Urevo, oba iz Radovljice.

Novi stanovski uradi za radovljiški okraj. Doselej so bile vse poroke za ves okraj v Radovljici. S 15. oktobrom so pa bili ustanovljeni stanovski uradi tudi na Jesenicah, na Bledu, v Trzinu in v Bohinjski Bistrici, kjer bodo v bodoče poroke za novoporočence, ki so doma iz v te kraje spadajočih občin.

S Spodnjega Stajerskega

Zetev smrti. V mariborski bolnišnici je umrla 67 letna Ivana Pučko, vdova po železničarju. V Celju so umrli: Anton Šušter, Silvija Sovine, Rudolf Črešnik, vsi iz Celja; Václav Cerer iz Senožet pri Kamniku, Franc Jelar iz Velikih Graboš, Mihael Belina iz Gubnega pri Pilštajnu in Anton Lapan iz Dolenje vasi pri Preboldu. V Ptujju so umrli: Ivan Njivar, Marija Smode, Jožef Korže, Ana Hentak, Jurij Mihelač, Marija Vukotič in Ferdinand Jamnik. V Rogasški Slatini je v visoki starosti 86 let umrl Ivan Karlin.

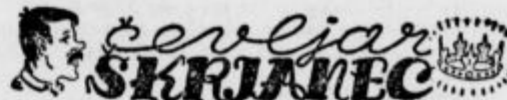
Poroke. V Celju sta se poročila Konrad Vovšek in Ana Bregar iz Maribora, na Pragerskem Stefan Hraštnik in Franciška Jesih, v Ptujju Maka Potončnik in Angela Erbus, v Slovenji vasi pri Ptujju Franc Plank in Alojzija Avšnar, v Rogasški Slatini pa Karel Lipnik in Albina Stojšek.

Iz Hrvaške

Novo bolnišnico bodo gradili v Travniku. V Travniku je bilo že odkupljeno razlašeno zemljišče, potrebno za zgradbo nove sodobne državne bolnišnice. Za zemljišče je bilo plačanih nekaj nad 2.900.000 kun.

Sodobno postajo za perutnino bodo zgradili v Jankomiru. Ministrstvo za poljedelstvo je oddalo v zakup osrednji perutninski zadrugi v Zagrebu podržavljeno posestvo Jankomir. Tu naj bi se uredila sodobna postaja za perutnino, ki naj bi najprej skrbela za vzgojo plemenskih kokoši jajčaric. Zgrajena bo sodobna valilnica, odkoder bodo perutinarji lahko prejeli piščeta. Naerti za postajo so že izdelani, čez zimo bodo postajo zgradili v toliko, da bo spomladi lahko umetna valilnica začela delovati. Postaja bo razpošiljala mesec ali 6 tednov stara piščeta zlasti v kraje, kjer je reja kokoši v zadnjem času močno nazadovala.

Teden Rdečega križa po vsaj NDH je prinesel zbirke v korist Rdečemu križu. Tako je zagrebški župan naklonil 1 milijon kun kot pomoč zagrebške mestne občine osrednjemu uradu hrvatskega Rdečega križa. Pri javnih nabirkah po zagrebških ulicah so nabrali 511.786 kun. Dva milijona 855.000 kun so Rdečemu križu darovale gospodarske in pridobitne panoge v Zagrebu, 2,5 milij. kun so dali denarni in zavarovalni zavodi v Zagrebu. 500.000 kun je dala tvrdka Bata v Borovu, 250.000 kun pa je darovala zagrebška tvrdka Mervar in Hodnikovič v proslavo 25 letnice svojega obstoja.

39.

ROPARJA JU NISTA VIDELA, ZATO STA SE OBRNILA IN STEKLA V DRUGO SMER.

40.

SKRJANČEK IN PRINCESA STA S TEZAVO PREPLAVALA REKO. KER JE BILA PRINCESKA ZELO UTRUJENA, JO JE SKRJANČEK PRENESEL NA ROKAH V BLIZJNI GRAD.

Grenki sladkor

»Neues Wiener Tagblatt« z dne 13. t. m. objavlja zanimiv članek o sladkorju v Kubi. Od 5. maja t. l. prejemajo državljani Združenih ameriških držav po 1 funt sladkorja na 14 dni. Ta količina je jako majhna. Če pomislimo, da so Združene ameriške države tako rekoč le za streljaj oddaljene od najbolj »sladke države« na svetu, od Kube, ki je mimo tega še odvisna od USA. A če pogledamo na zgodovino kubanske sladkorne industrije, nam bo ta uganka vsaj deloma pojasnjena.

Leta 1926 je Kuba proizvedla približno pet milijonov ton sladkorja in je s tem krila tretjino vseh svetovnih potreb po sladkornem trsu. Več let je trajala gospodarska potrtost, nato se je dvignilo blagostanje na sladkornem otoku. Toda autarkične težnje več dežel, ki so polagoma nastopale, in s tem povečani obseg svetovne proizvodnje sladkorja, je pokvaril sladkorna tržišča. Cena nezacarinjenega kubanskega sladkorja je v New Yorku padla od 1926 do 1932 od 2,6 centa na 0,6 centa. To veliko sesulo cen, ki je spravilo Kubo na rob propada, je prišlo od tod, ker so Združene ameriške države pospeševale domačo proizvodnjo sladkorja iz pese in pa trsnega sladkorja s Filipinov. Čeprav je Kuba še vedno zalagala USA s sladkorjem, se je njen izvoz vendarle jako znižal. Leta 1926 so s Kube izvozili na leto 3,4 milijona ton sladkorja, a leta 1933 le še 1,4 milijona ton. Istočasno pa se je izvoz sladkorja s Filipinov skoraj potrojil. Močno nazadovanje kubanske sladkorne industrije pa je imelo za nekatere panoge ameriškega gospodarstva jako neprijetne posledice. Zaradi splošnega obubožanja je nazadovale tudi izvozne ameriške gospodarskih proizvodov. Izvozne industrije Združenih ameriških držav so bile kmalu v hudem boju z domačo sladkorno industrijo, ki jo je domača sladkorna politika tako pospeševala. Slednjič so se pogodili tako, da je bilo za Kubo določenih na leto 1.902.000 ton nezacarinjenega sladkorja za izvoz. S posebno pogodbo med USA in Kubo iz leta 1937, se je količina sladkornega izvoza z 2,6 milijona ton na leto, nekako ustalila.

Ko so se javljali znaki bližajoče se vojne, so se Združene ameriške države podvzale, od kod bi prejemale čim več sladkorja. Tako se je spet povečalo zanimanje za otok Kuba. V začetku lanskega leta je bilo to zanimanje ce-

lo tako veliko, da so nekateri ameriški senatorji sprožili vprašanje, ali ne bi kazalo sprejeti Kubo v zbor Združenih ameriških držav. Vendar so se Kubanci taki domnevi odločno uprli, češ da jim je ljubša samostojnost in niti ne mislijo ne, da bi se pridružili državam v območju Združenih ameriških držav. A medtem se je holi in bolj širila propaganda za priključitev Kube k USA in zlasti so poudarjali velike koristi za prodajo sladkorja. In res je sedanji kubanski predsednik Battista ves vnet za to, da se usoda njegove dežele — bodi v dobro ali v škodo — strne z usodo Združenih ameriških držav, in prvi tozadevni korak se je pojavil s tem, ko je letos tudi Kuba napovedala vojno državam Osi in dalje s sporazumom od 21. julija t. l., ko so Združene ameriške države dobile nedaleč od Havane oporišče za svoje brodovje in letalstvo. Semkaj spada tudi vpliv kubanskih podložnikov v starosti 18 do 25 let k vojakom. Ta politična naklonjenost Kube ima seveda svoje gospodarsko ozadje. Razrušenje svetovnega sladkornega trga v dobi te vojne je bilo na Kubi v hudo gospodarsko krizo. V tej polovici leta, od kar so Združene ameriške države vstopile v vojno, je na Kubi znašal povprečni porast cen 70 odstotkov. Seveda se je dozdaval, da bo zavzetje Filipinov po Japoncih in s tem združena odcepi-

tev vira za preskrbo s sladkorjem Združenih ameriških držav največja pomena za Kubo, in da bo kubanska sladkorna industrija lahko vskočila v nastalo vrzel glede na preskrbo s sladkorjem USA. A to upanje se je podrla zaradi delovanja nemških podmornic. Neki kubanski časopis piše tozadevno:

»Washington nam je zatiral, da bo Karibijsko morje prav tako varno kot Michigan-sko jezero. Namesto tega pa so nemške podmornice potapljale ladje pred obalami Kube in Floride. Ladijski promet je vsak dan manjši. Carinski dohodki Kube so se za polovico znižali in v nevarnosti smo, da ostanemo brez kuriva in elektrike. Tozadevna prometna sredstva so prenehala in že zdaj je čutiti pomanjkanje živil. Namesto da bi Severna Amerika sprejemala kubanski sladkor, na pospešuje in zvišuje svojo lastno proizvodnjo trsnega in pesnega sladkorja. In če bo ta sladkorna industrija delovala, bo Kuba izgubila svoj glavni sladkorni trg, kar bi pomenilo konec kubanskega bogastva.«

Te tožbe ne bi mogle biti z ničemer bolj podprte kot s sedanjimi cenami za tovarne prostornine na ladjah. Za tono prostornine na voznik, ki je dolga le 60 mil, s Kube v USA, je treba plačati zdaj 12 dolarjev, lani pa le 1 in pol dolarja. Tako mraza Kuba, ki se zdaj kar duši v sladkorju, okušati vso grenkobo neprostovalne vojne, ki jo je vanjo zapletla močna sosedja.

Nogometno popoldne na zelenem travniku

Ljubljana izgubila prvo točko — Najboljši vtis so zapustili Marsovci in Mladikarji — Pet tekem brez incidentov

Ljubljana, 26. oktobra.

Včerajšnje popoldne na igrišču Ljubljane je bilo že veliko živahnije. Morali smo precej zgodaj od doma, da ne bi zamudili najprivlačnejše igre med Mladiko in Ljubljano. Naša, nekaj tako slavna enajstorka, je še vedno v ospredju zanimanja. O tem smo se prepirali že na prvi pogled, ko smo videli dobrih 200 gledalcev, ki so bili že ob pol dveh na licu mesta. Za temi so prihajali še drugi. Vlekel je tudi rezultat pretekle nedelje, ko so odpravili belozeleni Korotance s strahotno razliko 17:0. Vse mesto je sušljalo o tej številki in marsikdo je pohitel včeraj prav zaradi nje. Razen tega je bilo nad vse prijetno jesensko popoldne, sončno in brez vetra. Imenitno so se spet počutili mladi korenjaki, ki so se splazili na velikansko skladišče drv, si uredili sedeže ter uživali v igri in sončenju.

»Najbrž ste se krepko pripravili,« smo nagovorili Mladikarje, ki so čakali na spopad z junaki pretekle nedelje. »Dvakrat smo bili na igrišču, pa še takrat bosi... Posejali smo novo travo, pa jo čuvamo,« so povedali, in že so tekli v teje postavi k otvoritvi igre:

Mladika: Razbornik, Gvardjančič, Keržič, Terkljan, Mohar, Trtnik, Šebenik, Perharič, Trufan.

Ljubljana: Rožič, Lah, Dekleva, Kronpa, Vorl, Pelicon, Bakovnik, Vodeb, Lah, Bertonec, Hacler.

Mladika : Ljubljana 1:1 (1:0)

Začel se je živahen ples okrog žoge. Napad Ljubljane je tipal in iskal luknjaz za vdore, nasprotnik pa je bil trden kot zid. Čeprav so ga kaj kmalu potisnili na njegovo polovico igrišča, je bilo vsako zabijanje klinov tvegano in moteno. Mladikarji so krili in zapirali, marsikaj dobrega na nasprotnikovi strani so zadu-

šili že v kali, sploh se igra ljubljanske enajstorce ni mogla pošteno razviti. Res je tu pa tam zadisalo po голу, žoga pa le ni našla poti med podboje, pač pa jo je vlekle tja med ogromna skladišča kuriva. Tudi Mladika je izvedla nekaj lepih napadov. Medtem ko se je Lahu pred tednom vse posrečilo, je bilo tokrat narobe: vsi njegovi strelji so zgrešili cilj. Mladika je res redkokdaj prodrla, je pa kljub temu ukanila vratarja Rožiča, ko je zabil Šebenik tik pred zaključkom prvega polčasa prvi gol.

Podobno je bilo tudi v drugi polovici igre. Gledalci so se preselili za Mladikin gol, tu je bilo tudi težišče igre. Ljubljana je pritiskala, vse akcije pa so se razbifile v avtih in kotih. Ples je postajal vedno živahnije. Z »lesene galije« so padali dovpti in bodrilni vzkliki, vrata Mladike pa so bila kakor začarana. Enajstorka, ki je imela gol v dobrem, je prešla v defenzivo in je samo še tu pa tam prišla čez polovico travnika. Gruče igralcev so se gnetle pred golom, vrata pa so bila kakor začarana. Prav proti koncu je postal tempo že peklenski in žoga je odskakovala kakor pri ping-pongu. V tem vročem ozračju se je nasmejela sreča Haclerju, ki je ujel zadnji trenutek in streljal težko zaslužen gol. Stanje je bilo 1:1 in tako je rešila Ljubljana vsaj eno točko. Mladika, ki se je odločila za defenzivno igro, jo je izpeljala prav dobro, za Ljubljano, pa je bil to dan, ko ji ni šlo od roke.

Tobačna tov. : Žabjak 3:0 (2:0)

To je bila precej slabša partija. Videti je bilo, da se borijo igralci z obvladanjem žoge, kar onemogoča tisto, kar je pri nogometni igri najbolj mikavno — in to so duhoviti domisleki in njih rešitve. Tekma je potekla v znamenju enostavne borbe za žogo. Žabjak ima le nekaj

osamljenih »zvezd«, ki znajo kolikor toliko rav-nati z usnjato igračo, igralci tobačne tovarne pa se izgubljajo v driblingu brez koristi. Dob-re poteze so se posvetile le redkokdaj, v ostale-m pa je bila igra dolgočasna in za razred slabša od današnje prve in tretje. Premoč Do-polavora tobačne tovarne nad Žabjakom je prišla do izraza v treh golih.

Prikupna igra Marsa

Tretja točka popoldanskega sporeda po dva-krat 35 minut je bilo srečanje med Marsom in Vičem. Pred tednom so odpravili Vičani enajst-orico SK Žabjaka s 6:0, tokrat pa so naleteli na izvrstno razpoložene Marsove. Volja, elan in navdušenje Vičanov (mimogrede povedano: kar 12 jih je obleklo drese in vsi bi radi igra-li...), vse to je moralo kloniti pred starejšim in izkušenejšim moštvom Marsa. To je bila naj-prijetnejša igra dneva, ki je zajela gledalce, da so začeli navijati kakor že dolgo ne. Že v 7. minuti je bilo 2:0 za Mars. Levji delez pri tem je imel Piskar. Vratar Viča je imel veliko priložnosti, da je pokazal svoj prirojeni smisel za posredovanje — ujel je par krepkih žog — Marsovi pa so lepo kombinirali in dosegli že v prvem polčasu 4:0. Vičani niso klonili vse do konca, čeprav je padalo precej pogosto in se je rezultat povišal že na 8:0. Potem je prišla še 11 metrovka, ki jo je poslal Doherlet v mrežo in zaključil serijo golov z 9:0. Kakor rečeno je Mars prav ugajal. Obramba je čistila, kadar je bilo treba, v napadu pa so vedeli, kaj hočejo, in so igrali vzajemno in točno. Poleg Doherleta so se uspešno uveljavljali še Vrbo-vec, oba Piskarja, Fajon in drugi.

Točke: Po drugem kolu ljubljanskega nogometnega turnirja imajo Ljubljana, Mars in Dopolavoro tobačne tovarne po 3 točke, Vič 2, Mladika 1, Korotan in Žabjak pa še nobene.

Mladinski turnir. Dopoldne so igrali juniorji (igralci do 16. leta) z naslednjimi izidi: Vič : Žabjak 1:0, Mladika : Dop. tobačna tov. 3:2. V skupni oceni vodi Vič s 4 točkami, sledi Mla-dika z 2 ter Žabjak in Dopolavoro s po eno.

IV. kolo državnega prvenstva

V italijanskih mestih so igrali včeraj četrto kolo državnega nogometnega prvenstva. Livorno, ki se je že pred tednom polastil častnega mesta na vrhu razpredelnice (točneje bi morali zapisati »začasnega mesta«), je odpravil Atalanto z 2:0 in se povzpela za 2 točki nad Romo. Ta je bila na gostovanju v Benetkah in opravila svoj včerajšnji obisk z 0:0. Lep uspeh je žela mlada Vicenza, ki je premagala Triestino z 2:1. Tega pa ne bi mogli zapisati o njenem tovarišu Bariju (Vicenza in Bari sta prišla nedavno iz Brazreda), ki je podlegel v Bologni s 4:0.

Pregled včerajšnjega kola v A razredu je tale: Vicenza: Vicenza—Triestina 2:1, Benetke: Venezia—Roma 0:0, Genova: Liguria—Juventus 1:0, Rim: Lazio—Ambrosiana 3:1, Milan: Fiorentina—Milano 3:1, Torino: Torino—Genova 3:1, Bergamo: Livorno—Atalanta 2:0, Bologna: Bologna—Bari 4:0.

Točke: Livorno 8, Roma 6, Genova, Bologna, Lazio in Fiorentina po 5, Torino in Bari po 4, Milano, Triestina in Liguria po 3, Juventus, Venezia, Atalanta in Vicenza po 2.

Izidi v B razredu: Pisa: Pisa—Modena 4:0, Cremona: Spezia—Cremonese 3:0, Siena: Siena—Mater 4:0, Busto Arsizio: Pro Patria—Alessandria 1:1, Pescara: Pescara—Brescia 1:1, Udine: Udinese—Padova 1:1, Palermo: Palermo—Fanfulla 3:0.

Vrstni red moštev po točkah: Spezia 7, Napoli 6, Cremonese, Brescia, Padova, Udinese, Pisa in Palermo po 3, Savona in Siena po 2, Mater in Pescara po 1.

Nedeljski šport v kratkem

V nemškem nogometnem prvenstvu za Tschammerjev pokal je bilo v ospredju zanimanja srečanje med Schalkejem in Bre-menom, ki ga je zaključil Schalke v svojo korist z 2:0. Tako je spet prišel Schalke v finale za dragoceno trofejo, za katero bodo igrali v ber-linskem olimpijskem stadionu.

V športni berlinski palači je prišlo 10.000 gledalcev gledat mednarodne koledarske dirke, pri katerih so sodelovali tudi Danci in Nizo-zemci. V vztrajnostni dirki na 60 km je najprej izpelal oboleli Hohman in tako je zmagal zna-ni Hofmann s precejšnjo lahkoto.

V Budimpešti so gledali meddržavno tekmo v hokeju na travi med Nemci in Madžari. Zma-gali so Madžari z 0:1.

V zvezi s pripravami za nogometno tekmo, ki bo v nedeljo proti hrvaški državni repre-zentanci, je Herberger preizkusil v Stuttgartu svojo predstavniško enajstorko, ki je odpra-vila kombinirano moštvo Württemberga s 7:2.

V Breslavi so imeli mednarodni boksarski spored, pri katerem je Nemeec Seidler prema-gal znamenitega nizozemskega boksarja De Boera po točkah.

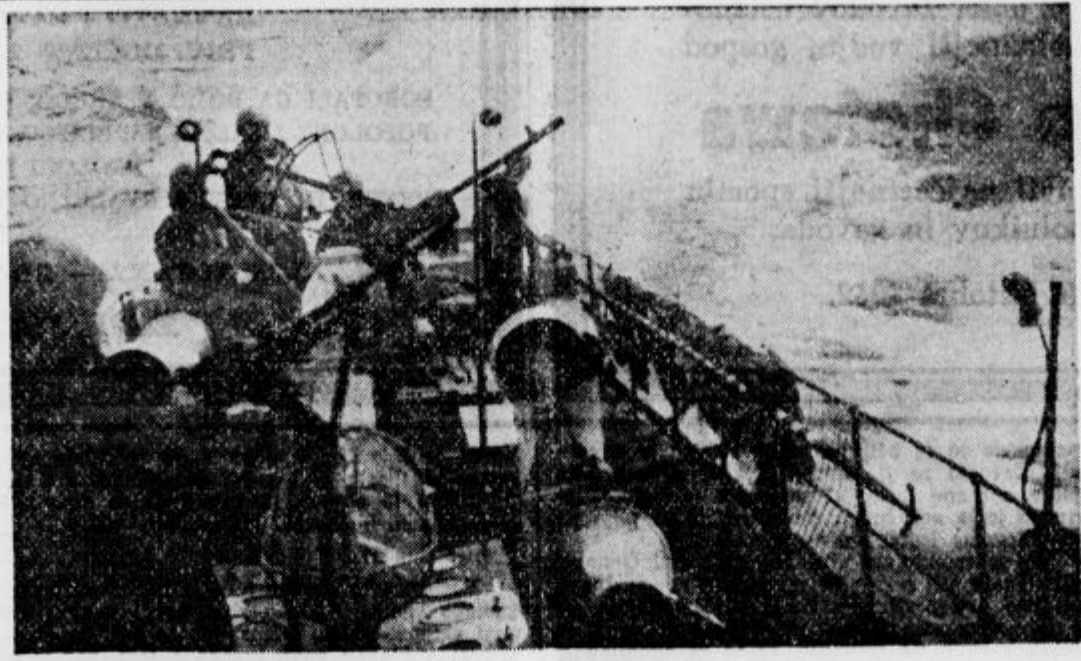
Požiralec mečev

Danes pač nisem nič kaj pri volji. Zadostovalo mi bo nekaj žepnih nožev.

74 let star sin je tožil 104 leta starega očeta

Na nekem libzonskem sodišču so prejeli tožbo nekega Peiksota zoper njegovega očeta zaradi izplačila rente, ki jo je sin podedoval po materi. Najprej so poklicali tožnika. Pojavil se je starček sive brade. »To je pomota,« je dejal sodnik. »Poklical sem najprej sina Peiksota.« — »Je že v re-du,« je rekel stari gospod. »Jaz sem Peiksoto mlajši.« — »Tako. Koliko ste pa stari?« je sodnik začuden vprašal. »No, 74 let.« — »Pa vaš oče?« — »Ta pa je pred nekaj dnevi obhajal 104. rojstni dan.« — »Toda so poklicali še očeta, ki je v nasprotju s svojim sinčkom golobrad in je videti skoraj mlajši ko njegov sin. Oče je dejal, da misli, da je njegov sin že zadosti star, da bi se lahko preživ-ljal brez očetove pomoči. Sodnik, ki bi bil lahko pravnik tega očeta, je skušal pomiriti oba stara petelina in elednjič se mu je to tudi posrečilo, tako da sta oba starčka pobotana odšla s sodnije.

Protiletalska obramba na hitrih čolnih MAS v Sredozemlju

Bartol Jelka:

Pravda

Stari očanee je povezal v culo kos črnega kruha in kosček slanina za popotnico, obesil culo na krev-ljo ter stopil iz hiše. Jutro je bilo še megleno, na pol mračno, rosa je ležala na travi, ko jo je mahal tja po bližnjičez travnik do glavne ceste. Ob cesti se je ustavil, kot bi premišljeval, naj gre ali ne. Pobehjal se je za usheom, potipal murčka, ki mu je visel iz levega ušesa. »Hm,« je pomislil, »če ne grem, bodo mislili, da se jih bojim. Če pa grem, bodo pa rekli, da se rad pravdam.«

»No, Kocmur, le pojdi, greva skupaj. Tudi jaz imam opravka v trgu,« mu je poklical Lončar iz Višnjega vrha.

»Viš, pa si ravno prav prišel,« mu je odgovoril Kocmur. »Ravno misli sem, če bi ne bilo boljše, da bi se kar vrnili. Pa kot bi te Bog privedel, si prišel ob tem času.«

»Kaj pa je takega, da moraš celo premišljevat. Saj vendar ne greš prvič v trg.«

»Tisto pa že ne, prvič ne grem, saj sem še oni dan pravo prodal. Pa veš, danes me pa kar nekam v praih tlačih, kot bi imel nadubo.«

»Pa povej vendar, zakaj greš, ko ti je tako težko.«

»Star sem že, pa s sodnijo še nisem imel opravka. Nikoli se nisem pravnil, pa sem rekel vedno, da se tudi nikoli ne bom. Pa, vidiš, na stara leta moram hoditi pred sodnike, ne zaradi sebe, o tisto ne, le za pričo moram.«

»Kdo se pa pravda v vaši vasi?«

»Jaz pač ne vem, kako gredo te pravde. Vem le to, da sem dobil pisanje od sodnije, naj pridem danes priat. Bojda toži mladi Vrtovec staro Pogačarico, ki mu je neki dan očitala, da ga je pokojni

Pogačar — Bog mu daj dobro — še takrat oblekel, ko je šel k oltarju.«

»Pa, le to res?«

»I, seveda je, saj veš, da je mladi Vrtovec bil že od malega pri Pogačarjevih, odkar se je pa priženil na Vrtovinu, pa mu je zrasel greben. Oni dan je pa prišla Pogačarjeva k mladi Vrtočki, da ji posodi škat, pa mladi ni pustil. Jaz sem ravno prišel spravevat, če bo kupil kravo, ker mi je prej dejal, da jo rajši on kupi, mi vsaj ne bo treba na sejem.«

»Čudno, res čudno, saj je vendar Pogačar bil tako dober z Janezom. Se meni je dejal nekoč, da ga ima kot svojega in Bog ne daj, da bi mu kdo storil kaj žalega. Mislim sem, da bo znal Janez biti hvaležen za vse dobro, no, sedaj se pa še tožari.«

»Ja, veš, Janez ne more Pogačarice, ker mu je še pred poroko dejala: »Janez, dobro premisli, zakon je svet, če dekleta nimaš rad, se ne ženi, ker areča je tieta, ki ustvarja mir v hiši. Pa saj veš, biti gošpodar na Vrtovinu, je le nekaj.«

»Pa, saj se razumeta, nikoli ni slišati, da bi se kregala.«

»O, slišati že ni, ko je pa on tako potrpežljiv, meni se pa le zdi, da ona dosti bolj prejoka. Zad-njič sem jo v jutro srečal, ko je šla po vodo, pa je bila vse objokana. »Kaj pa ti je, Mana,« sem jo vprašal, »da si takšna?« O, stric, nič ni, le skrbi me, kako bo na stara leta, če bo že zdaj vse šlo. Pa jaz vse potrpih, samo da je mir.«

Tako sta očanca kramljala po poti do trga. Še o letini in polju sta se pogovarjala. Ko sta dospela v trg, sta se ločila: Kocmur jo je mahnil tja proti sodniji, Lončar pa po opravkih.

Ko je Kocmur stopil iz sodnije, se je prekrizal in dejal: »Hvala Bogu! Šel je še nekaj nakupit,

saj se ni iz trga vrnil, da ne bi prinasel vnukom sladkorčkov.«

Na poti ga je dohitel Vrtovec. Malo poparjen je bil, skoraj jezen na Kocmura, to pa vendar ne bi storil, da bi šel molče poleg njega.

»Stric, kaj pravite, morda ima pa le Pogača-rica prav.«

»Sodniki že vedo, saj so tudi oni odločili tako. Ti pa bi moral vendar čutiti malo več hvaležnosti do Pogačarjevih. Z njimi si delal, z njimi jedel pri isti mizi, pa še dobro jedel.«

»Saj sem tudi zaslužil. Garal sem noč in dan, pa mislim, da sem tudi zaslužil toliko, da sem lahko pošteno jedel.«

»Vedeti moraš, da ni to vse, če kdo postavi predte polno skledo. Če ji je priložena dobra be-seeda, del veliko bolj tekne. Če bi stari Pogačar vedel, da se pravdaš z gospodinjo njegovega doma, bi se v grobu obrnil.«

Vrtovec je molčal. Čutil se je krivega pred tem trdim očaneem, ki nikomur ni zamožal krivde, ni-kogar obojal, le z lepo besedo je dajal nauke.

»Veste, stric, da mi je zdaj kar hudo. Pa res nisem imel prav. Takrat, ko sem se ženil, pa sem mislil, da sem dosegel vse. Pa včasih, ko krmim živino, pomelam, e kakšnim veseljem sem delal v Pogačarjevem blevu, tu, na Vrtovinu, pa čutil, da le ni vse moje, čeprav je, medtem ko pri Pogačarjevih res ni bilo nič mojega. Nekaj mi manjka, včasih tavam kot izgubljen.«

»Vem, kaj ti manjka: potrpljenja. V življenju pridejo trenutki, ko človek čuti, da ni prav vse, kar dela, čuti krivdo, ki je noče priznati nikomur, pa jo z jezo in srdom prikriva drugim. Ježi se sam s seboj, sebi in drugim gremi življenje. Ne gre vse tako kot si mlada glava misli.«

»Vi stari vedno obojate mlade, pa ne pomi-alite, da ste bili vi enkrat tudi takšni.«

»Saj ravno zato, ker nas življenje izkuša, ker smo ga spoznali z vseh strani, vam lahko povemo, kaj je prav in kaj ni. Tudi jaz sem bil mlad in sem drugače mislil kot zdaj, ko imam toliko izkušenj za sabo. Zapišni si, Janez: vsakdo ima svoje napake, ki jih lahko spregledaš samo, če poznaš sebe do dna. Predvsem pa: spoštuj ženo in mater svojih otrok.«

»Spoštujem jo že, toda rad je nimam. Pa včasih mislim: sa je dobra in pridna, jaz pa vseeno grdo delam z njo.«

»Veš, Janez, žena je kakor zemlja. Če si dober z njo, ti daje obilen sad, če pa je ne gojiš, ti rodi trnje. In pa še nekaj: preveč si se prevzel kot mlad gošpodar. Tvoji ženi je prav gotovo hudo, ko se pravdaš s svojo krušno materjo. Če imaš e kom urediti, ne išči drugih, da ti pomagajo, ne sodnikov, ne prič. Pravda pripravi kmeta na boben. Ti pa, kot mlad gošpodar, moraš gledati na kme-tijo, na dom. Če se boš pravdal, ne boš imel časa za delo.«

Prišla eta do vasi. Kocmur je krepko stisnil roko in potrpejpal po rami Janeza rekoč:

»Dobro se drži, Janez, in glej, da me nikdar več ne kličeš za pričo, ne mene, ne drugih.«

Janez se je z novo izkušnjo vrnil domov. Koc-mur mu je naložil naukov, ki jih je Janez skušal pretehtati. Konec koncev je uvidel, da ima očanee prav in sklenil je, da se ne bo več pravdal.

V njegovem domu je zavladal mir in blago-stanje. Mladi Vrtovec je bil vesel sam sebe, ko je videl, kako človek doseže več kot misli, če hoče in če si zastavi cilj, katerega more doseči le bodet po ravni poti.

O čudežu Osram žarnice.

Del prodigio della Lampada Osram

Come una buona stufa risparmia carbone, utilizzando economicamente, così la lampada OSRAM-D risparmia corrente perché questa viene vantaggiosamente trasformata in luce. Le lampade OSRAM-D hanno il filamento a doppia spirale.

Questo significa: Minor consumo di corrente - alta efficienza luminosa LAMPAD E OSRAM-D molta luce e poco consumo

Kakor dobra pec prihrani premog, če ga uporabljamo ekonomično, tako prihrani žarnica OSRAM-D tok, ker ga le-ta spreminja z uspehom v svetlobo.

OSRAM-D žarnice imajo dvojno vijajnico.

To pa pomeni:
Manjša poraba toka in velik svetlobni učinek.

OSRAM-D ŽARNICA
mного svetlobe in májhná poraba

G 7

Prodamo

Krmilna pesa

napredaj pri Gospodarski zvezi.

Domača zimska jabolka

prodaja Gospodarska zveza v svojem skladišču v MAISTROVI ULICI 10. Pridno segajte po njih, dokler je zaloga!

Dinamo

4 KW 110 Volt, za proizvodnjo luči, komplet s stikalno ploščo, prodaja Viški mlin, Ljubljana - Vič.

Usoda iranskega šaha

Prejšnji iranski šah, ki so ga Angleži prisilili, da se je v korist svojemu sinu odpovedal prestolu, živi v pregnanstvu na otoku Sv. Helena. Šaha so Angleži odpeljali najprej na otok Sv. Mavricija v Indijskem oceanu. V juliju tega leta pa so ga zaradi razširjenih japonskih vojnih napadov v Indijskem oceanu in zaradi angleških na-

padalnih načrtov na Madagaskar odvedli na Sveto Heleno. Tu živi samotno življenje pod varstvom angleških straž, ki ga strogo nadzorujejo.

Bivši evnuhi so zborovali

Nedkanji sultanski evnuhi so imeli svoje vsakoletno zborovanje, in sicer v Istambuhu. Ob tej priliki so dognali, da je ostalo od bivših več sto evnuhov le že 35 živih.

Biljard

ugodno prodam ali dam na procenle. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 5879.

Črna zimska suknja

skoraj nova, srednje velikosti, prvovrsten material, napredaj. Zadruga ulica št. 1.

Službe

Dobe:

Samostojno kuharico

za vsa gospodinjstva dela lačen v mirni dom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5809.

Mlajšo kuharico

samostojno, za gospodinjstvo 1 osebo, sprejemem s 15. novembrom. Arh. Costaperaria, Igriška 2-III.

Kupimo

Dve decimalni tehtnici od 500 do 800 kg kupim mest. preskrbovalni urad v sobi št. 6, II. nadst. Mestnega doma.

Živali

Kravo s teletom

dobro mlekarico in krmilno peso, prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5847.

Berite

Slovenca
in oglašujte v njem!

Hollywood v hudi zadregi

Iz filmskega mesta Hollywooda pišejo švedski poročevalci, kot omenja »Neues Wiener Tagblatt« dolge članke, ki posnemamo iz njih, da je minila vsa veličastnost in eleganca tega mesta. Bili so pač časi, pravi poročilo, ko so tozadevni krogi lahko s ponosom dejali, da morejo mnogo proizvajati, ne da bi jim bilo treba misliti na stroške. Zdaj pa je treba pomisliti na sleherni novič. Ni lesa, ne kovin, barv, oblek, svetilk in ne šminke. Nekaterih teh reči sploh ni več ali pa le malo. Zlasti je treba štediti s filmi v surovem stanju. Ena na večjih težkoč v Hollywoodu pa je zmeraj večje pomanjkanje tehnikov, fotografov in kemikov za filmske laboratorije. Počasi, a z gotovostjo se slabša kakovost filmov. Slišati je, da grozi Hollywood resna kriza, ki bo zlasti drugo leto občutna.

Kar 4,5 milijona litrov bencina je eksplodiralo

V Portu Elisabethu v Južni Afriki je te dni eksplodirala posoda, kjer je bilo 4,5 milijona litrov bencina.

Plin iz hlevskega gnoja

Gnoj je v sedanjem času dosegel veliko čast. Dva mlada učitelja s kmetijske šole v Alžiru sta dognala, da je moči iz gnoja pridobivati plin in sta ga v ta namen tudi predelala. Hlevski gnoj vsebuje zaradi razkroja celuloznih snovi plin metan. Iz 1000 kg gnoja nastaja skoraj 3 mesece vsak dan po kubični meter plina. S tem »gnojnim plinom« je moči poganjati najrazličnejše stroje, kar je za tiste kraje, ko ni nikjer nič ku-

riva, prav velikega pomena. Pri tem pa se gnoj parv nič ne izžrepa, marveč še pridobi, saj se zaradi tega, ker je zaprt v neprodušnem prostoru, razvija mnogo več dušika, amonijaka in rudniških soli. V kmetijski šoli v Rennesu so že ustanovili »gnojnih zavod«, zavod za pridobivanje plina iz gnoja, kjer proizvajajo novi plin za industrijsko uporabo. Na isti način pridobivajo plin v Zürichu in sicer iz pomij. Ta čas je naučil ljudi marsičesa, čemur bi se bili svoj čas le smejali.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF

Delavniki: 15-30, 17-30, Sloga od 14 dalje, nedelje in prazniki: 10, 13-30, 15-30, 17-30

Film globoke in pretresljive vsebine

Lasciateli vivere - Pustite nas živeti

z odličnimi igralci: O'Sullivan Maureen, Bellamy Ralph, Henry Fonda in dr.

Vsak dan 3 predstave! Ob 14, 15-50 in 17-40. Konec predstave ob 19-15

KINO SLOGA - TEL. 27-30

Po svetovnoznanim romanu A. J. CRONINA narejeno krásno filmsko delo:

Zvezde gledajo z neba

Film rudarjev in velemed!

V gl. vlogi: Michael Redgrave. Ne zamudite

KINO MATICA - TEL. 22-41

Napeta in zabavna kriminalna komedija zmešnjav in zapletljave

Usodni briljanti

VERA CARMÍ - ROBERTO VILLA

KINO UNION - TEL. 22-21

Uslužbenci zavoda za novotvorbe v Ljubljani

sporočajo prežalostno vest, da jih je zapustil nena-domestljivi predstojnik, gospod

doc. dr. Josip Cholewa

ravnatelj zavoda za novotvorbe

Ohranili ga bomo v trajnem hvaležnem spominu.

Ljubljana, dne 26. oktobra 1942.

UPRAVA ZAVODA ZA NOVOTVORBE V LJUBLJANI

objavlja žalostno vest, da je umrl zavodov ustanovitelj, organizator in najzaslužnejši vodja, gospod

doc. dr. Josip Cholewa

S svojim delom si je zagotovil najčastnejši spomin in trajno hvalečnost bolnikov in zavoda.

Ljubljana, dne 26. oktobra 1942.

DANES OB POL ENI URI JE ZASPAL V VEČNOST NAŠ LJUBLJENI OČKA

DOC. DR. CHOLEWA JOSIP

RAVNATELJ ZAVODA ZA NOVOTVORBE
PRIV. DOCENT ZAGREBSKE UNIVERZE

POKOPALI GA BOMO V SREDO, DNE 28. OKTOBRA 1942, OB POL TREH POPOLDNE Ž ZAL, IZ KAPELE SV. ANDREJA NA POKOPALIŠČE K SV. KRIŽU.

PROSIMO TIHEGA SOŽALJA!

VENCE IN CVETJE HVALEŽNO ODKLANJAMO V PRID DOBRODELNIM USTANOVAM.

LJUBLJANA — BOGUMIN, 26. OKTOBRA 1942.

ŽALUJOČA RODBINA

A. Fogazzaro:

22

Palača ob jezeru

Pismo je torej bilo plod blodne domišljije. Samo kak spomin iz prejšnjega življenja, ki bi se zbudil v njeni duši, bi mogel Marino prepričati o nasprotnem.

Odprti se, duša! Spraševala je sama sebe o spominih, ki so bili navedeni v rokopisu. Bila je podobna tistemu, ki se sklanja nad temnim in globokim brezdomom ki kliče in nato pazno poslušaj, če mu odgovori kak glas ali odmev.

Camogli? Nikakega odmeva, nikakega spomina. Genova? Nič. Sestra Pellegrina, Renato? Tišina. Palača Doria, palača Brignole? Tišina, še vedno le tišina. Tako je včasih v kakšni kletki, ki čakalnice, polni ljudi in slabo razsvetljeni. Uslužbenec kliče celo vrsto imen daljnih mest. Nihče se ne bane. Nihče se ne odzove. Vsi čakajo drug vlak. A gogne če ni v tej množici kak potnik, ki bi moral potovati s tem vlakom, a je zaspal v temnem kotu, zavil v plašč.

»Nesposobno je vse to,« si je dejala Marina. Čemu si lomim glavo s temi bedarijami? Kako sem smešna! »Smešna!« je vzklila na glas in skočila pokonci.

Beseda, ki je prišla iz ust, se ji je zdela ostrejša, kakor je bila v mislih. Ne samo ostrejša, ampak pretirana in napačna. Ranila jo je, kakor da bi je ne bila izgovorila sama. V istem trenutku ji je prodril v srce in polagoma v vse ude nek čuden nemir, neko razburjenje in utrujenost, nek čuden upor proti volji.

Kako čudovit slučaj jo je privedel v cvetu mladosti iz Pariza v to sobo, kjer že šestdeset let ni nihče stanoval! Kako čudno naključje, da se je prstan obesil na kavaljček, ki je skrivaj tajno, tako da je mogla čitati! Ti, ki si našla in prebiraš te besede, spoznaj v sebi mojo nosrečno dušo.

Blodnja! Ali je bil v tem spisu kak nesmisel? Res je bilo mogoče razbrati, da je bila tista, ki ga je pisala, razburjena in zmedena. Vendar pa je skoraj neverjetno, da je mogla ohraniti tako nenavadne ideje po petih letih jetništva. Te ideje so že stare? Ali ni prav to

razlog, da so še bolj verjetne? Marina je strepetala. Zazdelo se ji je, da jo kličejo in prosijo tolike neznane duše, ki so imele to vero. Prevzemal jo je nek čuden zanos, razum in volja pa sta polagoma izgubljala svojo moč.

Ni se spominjala niti Camoglija niti Genove, niti Renata niti sestre Pellegrine niti enega dneva niti ene ure prejšnjega življenja. Spominjala pa se je posameznih trenutkov. Kolikokrat se ji je obudil spomin na trenutke, ki so se zgubljali v neznani preteklosti! Na primer nocojšnje zvonenje! Leden mrzlo jo je spreletel in nedoumljiva tesnoba ji je stisnila grlo. Zazdelo se ji je, da se potaplja in da se hoče za vsako ceno rešiti. Skušala se je prepričati, da ne more biti Cecilija, ker je kri d'Ormengoz v njenih žilah. Srce pa ji je odgovarjalo: »To nič ne del! Sovražiš strica in si ga vedno sovražila. Maščevanje bo tako še bolj kruto. Prav zato si se rodila v sovražnikovi družini.«

A zdaj jo je bilo strah in bi se rada odtegnila boju. Vzela je svečo in odšla v spalnico. Okna so bila odprta. Vetr je ugasnil svečo. Hotela jo je zopet prižgati, a je bila preveč razburjena in ni ji uspelo. Vsa zmučena se je naslonila na okno. Tedaj se je nenadoma spomnila na tisti večer, ko je dospela semkaj. Takrat se ji je zazdelo, ko je pogledala skozi okno, da gleda to, kar je nekoč videla v sanjah, zločesto podobo, ki jo je plašila v letih njenega brezskrbnega in veselega življenja med svetom. Ta misel jo je zadela kakor strela. Neka nepopisna groza ji je zatemnila misli; zazdelo se ji je, da sliki okrog sebe skrivnostne glasove, ki so se družili v enega. Z obema rokama se je pograbila za glavo in se zgrudila na tla.

Ob slabotnem svitu zvezd, ki je prodiral v sobo, je Marina ležala na tleh, popolnoma nezbena. Kdo bi dejal, da leži tu nezvestna ženska? V Palači so vsi že spali. Črčiki in slavčki so veselo vpevali. Hladen pomladni vetrček je rado vedno vdiral skozi odprta okna in šepetal. Iz dolna, ki se je v daljavi že zibal na valovih, medtem ko so se ostali vrnili k bregu, je odmevalo veselo petje.

Samo vodomet na dvorišču je pripovedoval okoli stoječim cveticam dolgo povest, ki so jo te poslušale v pobožni tišini. Noben list se ni ganil.

Morda je bila povest dekleta, ki je ležalo nezavestno na tleh v svoji sobi? Človeško uho ni moglo slišati te povesti in zato tudi ne vedeti, če se je ženska imenovala Marina ali Cecilija.

*

Posledica te strašne noči je bilo nevarno mo-zgansko vnetje. Nihče pa ni mogel uganiti pravega vzroka. Skoraj neverjetno se zdi, da Marina ni ušla v blodnji kaka beseda o tem, kar je doživela v tisti usodni noči. Morda je kaj govorila, a gotovo tako redko kdaj in tako nejasno, da nihče ni niti slutil o vzroku njene bolezni. Njena volja je kljub pretresu bila nenavadno močna. Hotela je za vsako ceno molčati. Najhujša preizkušnja je bila zanjo, kadar je prihajal k njej stric. Če ga je zagledala ali če je le zaslišala njegov korak po bližnjem hodniku, je začela divjati in vpiti, ne da bi spregovorila kako besedo, tako da je grof kmalu prenehal s svojimi obiski. Ta odpor so služinčad in vaščani razlagali na najrazličnejše načine. Nekateri so trdili, da se je grof hotel poročiti z Marino proti njeni volji in da se je zato dekletu zmešalo. Znameniti zdravnik iz Milana, ki ga je grof dal poklicati, da bi pomagal domačemu zdravniku, ki ni vedel, kaj naj stori, je smatral za potrebno, da vpraša grofa o tem. Stori je to z veliko obzirnostjo in poudaril, da stori to le kot zdravnik. Grofov odgovor ni bil tako diplomatčen.

»Res sem storil nečakini nekaj dobrega, a ne toliko, da bi me zato morala sovražiti. Mlada je še in zelo razumna, medtem ko sem jaz že napol zmešan starec. Prepričan sem, da sva si v mnogih stvareh popolnoma nasprotna. Kljub temu pa mi ni nikdar padlo v glavo, da bi se poročil z njo. Prvi vtisi, ki sva jih naredila drug na drugega, so bili zelo neprijetni; pozneje pa sva jih oba skušala ublažiti. Zdi se mi, da se je vsaj meni to popolnoma posrečilo.«

Spretnost in učenost milanskega zdravnika je s pomočjo ponižnega in nevednega tovariša premagala bolezen. Čez dober mesec se je Marina zopet prikazala v loži. Bila je bleda njene oči pa so postale večje in še bolj zamišljene. Zdelo se je, kakor da jo bo veter upognil kakor drobno bilko. Moč in lepota sta se sicer kmalu vrnili,

vendar pa bi pozoren opazovalec mogel ugotoviti, da se je izraz njenega obraza popolnoma spremenil. Vse poteze so bile videti bolj odločne. Oči so včasih gledale začudeno, včasih pa je, v njih odsevala neka žalost, kakršne prej ni bilo nikdar opaziti. Pačolan potvarjanja, za katerega se je preje skrivala, je zdaj izginil. Že samo spomin na prejšnje hlinjenje in neiskrenost jo je razburjal. Njena eleganca, ki je prej bila korektna, da ne bi žalila strogega strica in da bi se prilagodila okolju, je zdaj postala nenavadna in izživajoča. Dopisovanje s prijateljicami in znanjaki je zopet oživel. Cele grmade francoskih romanov in tragedij so prihajale v Palačo. Klavir se je oglašal ob vsaki uri, ne glede na to, če je grof bil v knjižnici ali ne.

Znova se je začelo divjanje po jezeru in po gorah, brez ozira na dež in veter, tudi ponoči. Pri teh izletih je Riko z navdušenjem prevzel vlogo vodnika, vdanega spremljevalca in zvestega psa. V veliko začudenje prebivalcev iz R... je Marina začela zahajati tudi v cerkev, kamor prej nikdar ni stopila. Vendar pa je ta njena pobožnost bila zelo nenavadna, kajti ob nedeljah ni nikdar prihajala k službi božji, pač pa je hodila v cerkev takrat, ko je bila prazna. Prihajala je v jutranjih ali večernih urah. Ko je nekega večera našla cerkevna vrata zaprta, je krenila v župnišče po ključ. Gospodinja je bila na vso moč presenečena, ko je odprla vrata in zagledala »gospo iz Palače«; še bolj pa, ko je ta zahtevala ključ od cerkvenih vrat. V prvem trenutku ji je hotela zapreti vrata na obraz, ne da bi ji dala ključ. Imela pa je komaj toliko poguma, da ji je rekla, da mora vprašati gospoda župnika. Odšla je k gospodarju in ga rotala, naj najde kak izgovor, da ji ne bo treba dajati ključa oni čarovnici. Gospodar jo je ozmerjal in odšel sam odpret cerkevna vrata Marini, ki jo je že spoznal, ko je bil na obisku v Palači.

Ni si težko predstavljati, kakšni so v teh okoliščinah postajali odnosi med stricem in nečakinjo. Primerjati bi ju bilo mogoče s dvema jeklenima konicama, ki sta močno elektrizirani in ki se ne moreta približati druga drugi, ne da bi skočile iskre z ene na drugo. Marina ni mislila več na potovanje.